GAZETA POLAKÓW W REPUBLICE CZESKIEJ

www.glos.live

Pismo ukazuje się we wtorki i piątki

Głos

Wtorek
23 września 2025
nr 75 (LXXX)
cena: 19 kč

9 771212 422027 25075

WIADOMOŚCI
UCZNIOWIE ZAGŁOSOWALIBY INACZEJ STR. 2-3

REGION
ŚWIĘTOWANIE POPRZEDZA PRACA W POLU STR. 4

KULTURA
RODZINNE PAMIĄTKI POLAKÓW Z ZAOLZIA STR. 5

Od ziarenka do bochenka

WYDARZENIE: Na terenie Mazurowic w Jabłonkowie dzieci z polskiej szkoły im. Henryka Sienkiewicza oraz czeskiej szkoły z Piosku zobaczyły z bliska, jak niegdyś wyglądała praca na roli. Same też zasiały swoje ziarenka krzycy, a za rok przyjdą na żniwa. To początek wyjątkowej inicjatywy, która jest wspólnym przedsięwzięciem miejscowych kół PZKO z Piosku i Jabłonkowa.

Łukasz Klimaniec

● **Dzieci z polskiej i czeskiej szkoły z bliska mogły zobaczyć, jak kiedyś wyglądała praca na roli.** Fot. ŁUKASZ KLIMANIEC

Takiej żywej lekcji tradycji można tylko pogratulować – Filip i Daniel Kluzowie z Mostów koło Jabłonkowa orali ziemię w góralskich strojach i z zaprzęgniętą do pługa parą koni, kapela „Bukóń" przygrywała „Zasiali górale", Jan Michalik, Karol Kurzysz i Alojzy Wocławek z MK PZKO w Piosku opowiadali o specyfice pracy na roli, a słuchające ich dzieci zbierały kamienie ze świeżo przeoranej ziemi, żeby chwilę później samodzielnie posiać ziarna krzycy.

Taka forma pokazania najmłodszym rodzimej tradycji to inicjatywa Karola Kurzysza, regionalisty, miłośnika gwary i historii regionu, aktywnego działacza Klubu Miłośników Historii i Tradycji w Piosku, gdzie od kilku lat z powodzeniem kultywuje się tradycję siania krzycy, czyli starej odmiany żyta. We współpracy z Andrzejem Göbelem, prezesem MK PZKO w Jabłonkowie, uznali, że można wykorzystać działkę w jabłonkowskich Mazurowicach na wydarzenie, które przybliży dzieciom rolnicze tradycje regionu. Dzięki wysiłkom obu kół udało się je zorganizować.

– Przekazywanie tej wiedzy jest bardzo ważne – ocenił Karol Kurzysz. – Przecież przez krótki czas istnienia człowieka w tych okolicach wiele się zmieniło. Chcemy pokazać dzieciom ten kontrast: jak uprawiało się rolę jeszcze 70 lat temu i ile trzeba było się napracować na tę kromkę chleba, a jak jest teraz – wyjaśnił.

MK PZKO w Jabłonkowie zaoferowało działkę (Mazurowice), a członkowie MK PZKO w Piosku zadbali o program dla dzieci oraz krzycę do zasiania. Na miejscu można było z bliska zobaczyć m.in. stary wóz i narzędzia rolnicze, jak pług, brony czy grabie. Największą atrakcją był jednak pokaz orania z końmi. W wydarzeniu wzięła udział ok. setka dzieci wraz z nauczycielami z polskiej podstawówki im. H. Sienkiewicza w Jabłonkowie oraz czeskiej podstawówki z Piosku.

– Cała myśl jest taka, żeby łączyć pokolenia i narodowości, żeby wszyscy razem zobaczyli, jak kiedyś żyliśmy – przyznał Andrzej Göbel, szef jabłonkowskiego koła.

Karol Kurzysz przypomniał, że krzyca była bardzo popularna w tym regionie. Roślina w przeciwieństwie do innych odmian zbóż nie miała wielkich wymagań i mogła rosnąć niemal w każdych warunkach, nawet w ubogiej glebie. – Nie trzeba było dużo nasion, bo z jednego ziarenka jest 15-20 roślinek. Krzyca ma też wysokie źdźbło, które sięgało do dwóch metrów wysokości. Wykorzystywano to – słoma była używana do pokrycia strzech, a to, co zostało, jako ściółka dla bydła – dodał Karol Kurzysz.

Alojzy Wocławek zaznaczył, że taka żywa lekcja tradycji jest nieoceniona, bo dziś najmłodsi niewiele wiedzą o dawnych sposobach uprawy roli. – Moje pokolenie i nasze dzieci jeszcze to pamiętamy. Ale nasze wnuki już tego nie znają. Rzadko mają możliwość zobaczyć konie, które orzą, gazdę, który sieje, a także młóckę cepem. To dość rzadko spotykane – przyznał prezes MK PZKO w Piosku. Tymczasem wczoraj każde dziecko mogło chwycić za cep i – poinstruowane przez Jana Michalika – spróbować swoich sił w młócce.

– Niektórzy na pewno pierwszy raz zobaczyli konia przy pługu i tę pracę od ziarenka do bochenka – przyznał Jan Michalik. – Cieszymy się, że dwa koła złączyły się, żeby wspólnie przygotować coś takiego. To inicjatywa, która może być nową tradycją. Chcemy, żeby to był cykl. W przyszłości na pewno będą kolejne ciekawostki – zapowiedział.

Urszula Czudek, dyrektorka jabłonkowskiej podstawówki, nie kryła uznania dla pomysłu. – To żywe muzeum. Dzieci przychodzą tu i widzą konie przy pracy, wszystko mają „na żywo". To bardzo dobra inicjatywa – oceniła.

Wczorajsze wydarzenie było kolejnym na terenie Mazurowic w Jabłonkowie, które służy miejscowej społeczności. Andrzej Göbel zapowiedział, że jest plan, by zrobić w tym miejscu ośrodek dla młodzieży. W pierwszej kolejności dla harcerzy, którzy w pomieszczeniach budynku będą mieli swoją harcówkę. ◢

Czwarty na liście

● **Bogusław Niemiec na ubiegłorocznych Dożynkach Śląskich w Błędowicach.** Fot. BEATA SCHÖNWALD

W nadchodzących wyborach do Izby Poselskiej Parlamentu RC swoje listy wyborcze w woj. morawsko-śląskim wystawiły 22 partie, ruchy polityczne i koalicje. Łącznie znalazło się na nich 460 nazwisk. W ławach poselskich zasiądzie tylko 36 osób. O głosy wyborców będą ubiegać się również działacze znani w polskim środowisku na Zaolziu.

Wśród nich zdecydowanie najwyższą, czwartą pozycję na liście zajmuje 43-letni wiceprezydent Hawierzowa, Bogusław Niemiec. Pochodzi z Trzyńca, wyrastał w Błędowicach. Sam siebie określa jako chrześcijanina, męża i ojca trójki dzieci. Od lat związany jest z partią KDU-ČSL i jako jej członek reprezentuje w wyborach koalicję SPOLU, w skład której wchodzą również ODS i TOP 09.

– Chcę być głosem polskiej mniejszości w Pradze i chronić nasze dziedzictwo kulturowe. Będę wspierał wszystkie działania, które podtrzymują polską tradycję w naszym regionie. Niezależnie od tego, czy chodzi o polskie szkoły, stowarzyszenia czy kulturę – na przykład wspaniały festiwal folklorystyczny „Gorolski Święto" – przekonuje. – Nie jestem kandydatem, który przypomina sobie o naszym regionie tylko podczas kampanii wyborczej. Tutaj mam korzenie, tutaj mam rodzinę, tutaj jest mój dom. Rozumiem ludzi, którzy ciężko pracują i starają się zachować tradycje swoich przodków – dodaje.

W 2024 roku Niemiec kandydował również w wyborach senackich w karwińskim obwodzie wyborczym. Wtedy zdobył drugą najwyższą liczbę głosów. **(sch)**

CYTAT NA DZIŚ

Katarzyna Witt

historyczka sztuki, animatorka kultury, autorka publikacji dla dzieci i młodzieży, która właśnie wydała książkę dla dzieci „Po co nam sztuka?"

●●●

Lubię mówić, że sztuka niczego nam nie obiecuje. Nie gwarantuje nam zachwytu, wielkich poruszeń. Zamiast tego często nas denerwuje, frustruje, zastanawia, ale też daje radość z dociekania. To jest loteria, coś do nas przemówi lub nie

W OBIEKTYWIE »GŁOSU«

● **W Stonawie zorganizowano w sobotę nową imprezę folklorystyczną. W Domu PZKO i jego ogrodzie odbyło się pierwsze i mamy nadzieję, że nie ostatnie, „Spotkanie z folklorem" – muzyką, tańcem, strojami ludowymi, produkcją sera, zwyczajami dożynkowymi oraz z tradycyjną kuchnią. Organizatorem było Miejscowe Koło PZKO w Stonawie. O wydarzeniu napiszemy szerzej w piątkowym „Głosie". Na zdjęciu Mariola Weiser pokazuje czepce cieszyńskie.** (sch)
Fot. BEATA SCHÖNWALD

DZIŚ...

23
września 2025

Imieniny obchodzą: Bogusław, Tekla
Wschód słońca: 6.22
Zachód słońca: 18.34
Do końca roku: 99 dni
(Nie)typowe święta: Dzień Spadającego Liścia, Międzynarodowy Dzień Języków Migowych
Przysłowie: „Skoro wrzesień, to już jesień, ale jabłek pełna kieszeń"

JUTRO...

24
września 2025

Imieniny obchodzą: Gerard, Gerarda
Wschód słońca: 6.24
Zachód słońca: 18.31
Do końca roku: 98 dni
(Nie)typowe święta: Dzień Stylistów Rzęs
Przysłowie: „Gerard czasem wróży na to, że z nim przyjdzie drugie lato"

POJUTRZE...

25
września 2025

Imieniny obchodzą: Aurelia, Kleofas
Wschód słońca: 6.25
Zachód słońca: 18.29
Do końca roku: 97 dni
(Nie)typowe święta: Dzień Budowlańca, Światowy Dzień Farmaceuty,
Przysłowie: „Gdy Kleofas we mgle chodzi, mokrą zimę zwykle zrodzi"

POGODA

wtorek
dzień: 12 do 14°C
noc: 13 do 11°C
wiatr: 3-5 m/s

środa
dzień: 10 do 12°C
noc: 11 do 9°C
wiatr: 4-6 m/s

czwartek
dzień: 14 do 16°C
noc: 9 do 7°C
wiatr: 3-5 m/s

Uczniowie zagłosowaliby inaczej...

Gdyby wszystko miało zależeć od uczniów szkół średnich, po tegorocznych jesiennych wyborach większość w Izbie Poselskiej czeskiego parlamentu mieliby dotychczasowi koalicjanci rządowi, a przodujący w sondażach ruch ANO Andreja Babiša nie osiągnąłby nawet 10 proc. poparcia.

Beata Schönwald

● **W prawyborach w Polskim Gimnazjum uczestniczyła niespełna połowa uprawnionych do głosowania uczniów.** Fot. BEATA SCHÖNWALD

W środę i w czwartek w szkołach średnich w całej RC odbyły się prawybory uczniowskie. Wzięło w nich udział 637 szkół, w tym 271 gimnazjów, 285 szkół średnich fachowych oraz 81 zawodówek. W województwie morawsko-śląskim głosowanie odbyło się w 60 placówkach. Jedną z nich było Polskie Gimnazjum im. Juliusza Słowackiego w Czeskim Cieszynie.

Uczniowie powyżej 15. roku życia wybierali spośród 26 ugrupowań politycznych. Łącznie oddali 90 820 ważnych głosów. Najwięcej (20,60 proc.) przypadło ich koalicji SPOLU, skupiającej partie ODS, TOP 09 i KDU-ČSL. Tuż za nią uplasowały się Czeska Partia Piracka (19,70 proc.) oraz Starostowie i Niezależni (18,02 proc.). Czwartą pozycję zajęli Motoristé sobě (12,64 proc.), a piątą ANO (9,67 proc.). Pozostałe podmioty nie otrzymały nawet 3 proc. poparcia, a wśród nich popularne w sondażach SPD i Stačilo! (9 proc.). Przekroczyć próg wyborczy udało się również SPD, która uzyskała w czeskocieszyńskiej placówce 5 proc. głosów. Frekwencja wyborcza w jedynej polskiej szkole średniej w Republice Czeskiej wyniosła 48 proc.

W Polskim Gimnazjum im. Juliusza Słowackiego w Czeskim Cieszynie koalicja SPOLU odniosła wręcz spektakularny sukces. Zagłosowało na nią 43 proc. osób. Na kolejnych pozycjach uplasowały się Czeska Partia Piracka z 24 proc. głosów i Starostowie z 10 proc. Na tle ogólnokrajowych wyników zaskakująco wysokie poparcie otrzymała Koruna česká

DZIEJE SIĘ W REGIONIE

BOGUMIN
Od wczoraj jest zamknięty wyjazd z ulicy Kostelní na aleję Dr. E. Beneša. Trwa tam naprawa granitowej nawierzchni oraz montaż nowego wpustu ulicznego na deptaku. Od środy do czwartku układane będą dwie warstwy asfaltu. Dlatego ul. Kostelní tymczasowo stanie się drogą dwukierunkową, żeby dostawcy mogli dowieźć towar do sklepów. Parkowanie nie będzie tam jednak możliwe. Kierowcy będą mogli korzystać z tymczasowych miejsc postojowych na zamkniętej ulicy Štefánikowej. Zamknięcie ul. Kostelní potrwa do czwartku 25 września, o ile pogoda nie przeszkodzi w prowadzeniu prac. **(klm)**

BYSTRZYCA
Wspólnie ze słowacką gminą Czerne Bystrzyca w ramach unijnego projektu zamierza rozwijać region i lokalną gospodarkę przez współpracę mieszkańców po obu stronach granicy. W inicjatywę zaangażowali się działkowcy oraz pszczelarze z obu miejscowości, którzy przygotują trzy wydarzenia poświęcone owczarstwu, hodowli bydła oraz uprawie owoców i warzyw. W planach są wiosenne Święto Byka i jesienny redyk, które zostaną zorganizowane w gminie Czerne, gdzie hodowcy pokażą tradycje pasterskie, m.in. obrzędy dziękczynne za plony, strzyżenie owiec, podkuwanie koni, a także wyrób sera. Z kolei w Bystrzycy działkowcy zaproszą na wspólną wystawę owoców i warzyw. **(klm)**

KARWINA
Po ponad 90 latach na Olzie w Raju został wybudowany nowy jaz, który zastąpił stary i zniszczony już obiekt. To inwestycja spółki Dorzecze Odry. Główne prace, które rozpoczęły się w 2023 roku, zostały już zakończone. Aktualnie trwają roboty wykończeniowe przy umocnieniach przed i za jazem. Po ich zakończeniu i umocnieniu brzegu odtworzona zostanie ścieżka rowerowa. Cała inwestycja ma być gotowa do 15 grudnia, ale nawierzchnia ścieżki zostanie ułożona w maju 2026 roku. **(klm)**

ORŁOWA
Polska to atrakcyjny kierunek wakacyjny czy ultrakonserwatywny Mordor? – to temat, jaki w czwartek 25 września o 17.00 w Bibliotece Miejskiej podejmie Vít Dostál, dyrektor Stowarzyszenia Spraw Międzynarodowych, który zajmuje się zawodowo czeską polityką zagraniczną, współpracą w Europie Środkowej oraz polską polityką wewnętrzną i zagraniczną. Dostál opowie, jak wygląda dzisiejsza Polska, zastanowi się, czy stanie się ona liderem Europy Środkowej i dlaczego... Czesi są ulubionym narodem Polaków. **(klm)**

W SKRÓCIE...

Stanie kotwica

Statek o nazwie „Trzyniec", który przez lata służył czechosłowackiej flocie morskiej, wyruszy w swoją ostatnią podróż – z Rotterdamu do Polski, gdzie został zbudowany. Trzy ogromne holowniki pociągną go do Szczecina, skąd jego części stopniowo trafią do Czech.
Martin Bednář z Czeskiego Towarzystwa Żeglugowego poinformował, że do Czech dotrze około 40 procent statku – część mostku kapitańskiego i większa część dziobu, bo kadłub zachował się w dobrym stanie. Te fragmenty zostaną zachowane w Muzeum Morskim w Veletovie, które stoi za projektem uratowania pamięci o czechosłowackim statku. Wiadomo, że przeniesienie i zabezpieczenie jednostki o długości niemal 200 metrów i szerokości 24,5 metra to koszt dziesiątek milionów koron.
W projekt „Trzyniec wraca do domu" angażuje się również miasto Trzyniec wraz z partnerami z regionu, m.in. Hutą Trzyniecką i województwem morawsko-śląskim. Dzięki tym staraniom Trzyniec otrzyma jedną z największych pamiątek po statku – okrętową kotwicę, która w pierwszej połowie przyszłego roku stanie się ozdobą placu T. G. Masaryka.
Prezydentka miasta Věra Palkovská poinformowała, że na placu miasto przygotowuje rewitalizację tego miejsca w ramach której znajdzie się wodny element, a kotwica stanie się jego centralną ozdobą. **(klm)**

●●●

Krew ponad granicami

Projekt mobilnych punktów poboru krwi, którego realizację spółka AGEL rozpoczęła wiosną br. w województwie ołomunieckim, a na chwilę obecną obejmuje on również województwa pardubickie i morawsko-śląskie, niebawem „przekroczy" polsko-czeską granicę. W środę 24 bm. mobilny zespół zawita do czeskocieszyńskiego szpitala i umożliwi oddać życiodajny płyn również polskim obywatelom.
Od obcokrajowca, który chce oddać krew, wymagane jest zrozumienie czeskiego kwestionariusza oraz posiadanie Europejskiej Karty Ubezpieczenia Zdrowotnego.
Krew będzie można oddać w przychodni rehabilitacyjnej Szpitala AGEL w Czeskim Cieszynie od godz. 7.30. Mobilny zespół przyjedzie z kompletnym zapleczem – od systemu rejestracji, przez badania lekarskie, aż po fotele do pobierania krwi. Wskazane jest jednak, żeby dawcy jeszcze przed przyjściem dokonali rejestracji on-line na https://rezervacedarce.agel.cz.
– Stosowany przez nas model okazał się niezwykle skuteczny w zwiększaniu liczby dawców oraz zapewnieniu zapasu krwi dla placówek medycznych. Otwarcie tej możliwości również polskim obywatelom z okolic Czeskiego Cieszyna zwiększa nasz potencjał zaopatrzenia w krew – mówi dyrektor AGEL Służby Transfuzji lekarz Michal Říháček, zaznaczając, że chodzi o honorowe, bezpłatne krwiodawstwo.
Zainteresowani tą formą pomocy zarówno obywatele RC, jak i Polski mogą uzyskać więcej informacji, wchodząc na stronę https://transfuznislu zba.agel.cz. Potrzebne informacje znajdą tam również firmy, szkoły i inne instytucje, które chcą zorganizować mobilny pobór w krwi we własnych pomieszczeniach. **(sch)**

● **Efektowny pokaz brytyjskich pilotów ze słynnej akrobatycznej ekipy Red Arrows.** Fot. mat. prasowe

150 000

osób odwiedziło w sobotę i niedzielę 25. edycję Dni NATO na Lotnisku im. Leoša Janáčka w Ostrawie-Mosznowie. Gigantyczna impreza, na której prezentują się czołowe jednostki sił NATO w Europie i na świecie, powróciła po rocznej przerwie. W 2024 roku wydarzenie organizowane przez stowarzyszenie Jagello 2000 zostało odwołane w ostatniej chwili z powodu dużych powodzi, jakie nawiedziły nasz region. **(jb)**

Gorąco w magistracie

Narodowe Centrum Zwalczania Przestępczości Zorganizowanej prowadzi śledztwo przeciwko siedmiu osobom w związku z wynajmem hawierzowskich mieszkań komunalnych protegowanym jednostkom kosztem pozostałych zainteresowanych. Wśród oskarżonych jest czterech urzędników, a wg portalu iDNES.cz w tarapatach znalazło się również trzech lokalnych polityków łącznie z prezydentem Ondřejem Baránkiem.

Wg kryminalistów Narodowego Centrum Zwalczania Przestępczości Zorganizowanej, sytuacja miała miejsce w latach 2019-2023. W tym czasie prezydentem Hawierzowa był obecny hetman morawsko-śląski Josef Bělica. Wg informacji uzyskanych przez iDNES.cz, nie ma go jednak w gronie oskarżonych. Poza Baránkiem znaleźli się w nim przedstawiciel magistratu z Hnutí pro Havířov oraz były pełnomocnik Miejskiej Agencji Nieruchomości, a obecnie miejski i wojewódzki radny z ANO.

Wobec zatrzymanych zastosowano dozór policyjny i pozostają na wolności. Sprawę nadzoruje hawierzowski oddział Prokuratury Rejonowej w Karwinie. Oskarżonym grozi kara więzienia od 2 do 8 lat. **(sch)**

Ważny element naszej tożsamości

● **Harcerze składają kwiaty przy pomniku.** Fot. BEATA SCHÖNWALD

●●●

Na nas spoczywa odpowiedzialność za pamięć i obowiązek przekazywania historii młodym pokoleniom

Stanisław Bogowski, konsul Konsulatu Generalnego RP w Ostrawie

W lesie niedaleko byłej kopalni Barbara, zaledwie kilkaset metrów od głównej drogi biegnącej z Suchej Górnej na Karwinę, znajduje się pomnik. Upamiętnia on pierwszą masową egzekucję na Śląsku Cieszyńskim, którą przeprowadzili Niemcy na ludności cywilnej w czasie II wojny światowej. 18 września 1939 roku rozstrzelali tu 12 Polaków. W czwartek przy ich pomniku złożono kwiaty i zapalono znicze.

Uroczystość wspomnieniową ku czci ofiar, którą organizują co roku Miasto Karwina, Stowarzyszenie „Olza Pro" oraz Stowarzyszenie Pożytku Publicznego Koexistence, zainaugurowały połączone chóry pezetkaowskie „Sucha" i Stonawa" odśpiewaniem hymnu „Gaude Mater Polonia". Później wykonały jeszcze kilka innych pieśni, a na zakończenie „Rotę".

Prowadzący spotkanie Stanisław Kołek z „Olzy Pro" zaznajomił obecnych z okolicznościami mordu sprzed 86 lat. Przypomniał, że zaraz na początku II wojny światowej na Śląsku Cieszyńskim przystąpiono do aresztowań osób, które stawiały aktywny opór wobec najeźdźcy, na celowniku policji niemieckiej znaleźli się uczestnicy powstań śląskich oraz działacze polskich związków i stowarzyszeń. Również o losie zastrzelonych 12 mężczyzn w lesie za Barbarą przesądziło uznanie ich za powstańców śląskich, co uzasadniano znalezionym spisem abonentów „Gazety Powstańców". Ośmiu z nich było mieszkańcami Suchej Średniej, dwóch Stonawy oraz po jednym Łąk i Orłowej.

O przebiegu egzekucji z 18 września 1939 roku wiemy dzięki relacji jej naocznego świadka Adolfa Barona, który razem z siedmioma innymi więźniami musiał kopać dół, do którego wrzucono później ciała zamordowanych. Leżąc twarzą do ziemi, obserwował kątem oka, co się działo, oraz słyszał, jak padło ok. 30 strzałów. Więźniowie po zasypaniu mogiły ziemią oraz po uporządkowaniu terenu w celu zatarcia śladów zbrodni zostali pod przysięgą zobowiązani do milczenia. – Po wojnie, w sierpniu 1945 roku, Adolf Baron wskazał miejsce mordu. 2 września 1945 ciała zostały przewiezione na cmentarz w Suchej Średniej. W miejscu zbrodni wzniesiono 17 czerwca 1951 roku obelisk upamiętniającym to zdarzenie – zakończył Stanisław Kołek.

Po odczytaniu apelu poległych głos zabrał konsul Konsulatu Generalnego RP w Ostrawie Stanisław Bogowski. Podkreślił, że straceni w tym miejscu mężczyźni zostali zamordowani tylko dlatego, że byli Polakami. – Wszyscy, którzy zostali tutaj rozstrzelani, stanowią dla nas ważny element tożsamości narodowej. Na nas spoczywa odpowiedzialność za pamięć i obowiązek przekazywania historii młodym pokoleniom – powiedział. – Niechaj ta tragedia jest przestrogą dla nas wszystkich, by uświadomić sobie, jak cenne jest życie, jak cenny jest pokój na świecie – dodał wiceprezydent Karwiny i członek Rady Kongresu Polaków w RC Andrzej Bizoń.

Wśród osób, które przyszły tego dnia złożyć przy pomniku poległych kwiaty i zapalić znicze, byli również m.in. prezes PZKO Helena Legowicz, prezes Towarzystwa Nauczycieli Polskich w RC i dyrektorka polskiej podstawówki w Suchej Górnej Monika Pláškowa z delegacją nauczycielek swojej szkoły, przedstawiciele Miejscowego Koła PZKO z Suchej Górnej oraz osoby prywatne. Eugenia Káňa z Suchej Górnej przyszła tu szczególnie ze względu na swojego dziadka ze strony ojca, Jana Krainę, który był najstarszą ofiarą zbrodni. Kiedy został stracony, miał 63 lata. Urodzona po wojnie nie zdążyła go poznać.

Wartę honorową przy pomniki trzymali członkowie Drużyny Harcerskiej „Wielka Niedźwiedzica" w Karwinie oraz poczty sztandarowe Kół Umundurowanych Górników kopalni Barbara i Gabriela. Modlitwę poprowadził pastor zboru w Suchej Średniej Śląskiego Kościoła Ewangelickiego Augsburskiego Wyznania Janusz Kożusznik. **(sch)**

Świętowanie poprzedza praca w polu

„Trzanowski Dożynki” to impreza, którą od lat organizuje Miejscowe Koło PZKO w Trzanowicach przy współpracy z gminą. Impreza ta nie jest jednak bynajmniej sentymentalnym wspomnieniem dawnych czasów i zwyczajów. W tej miejscowości nadal wielu ludzi troszczy się o swoje pola i poletka i kiedy lato chyli się ku końcowi, mają oni za co dziękować.

● **Na czele pochodu dożynkowego kroczyły zespoły „Trzanowice” i „Dziecka z Trzanowic”.**

● **Grupa ze słowackiego Strečna pokazywała, jak dawniej gotowano powidła.** Zdjęcia: BEATA SCHÖNWALD

Beata Schönwald

Świadectwem tego jest otwierający co roku „Trzanowski Dożynki” długi korowód. Na jego czele jadą gospodarze oraz kilka zaprzęgów konnych, a za nimi maszyny rolnicze oraz ciągniki. – Kto ma w naszej wiosce traktor, ten przed dożynkami go dekoruje i dołącza do korowodu – potwierdza prezes MK PZKO w Trzanowicach Dagmar Kluzowa.

Trzanowickie święto plonów odbyło się w sobotnie popołudnie na terenie rozciągającym się między Domem Kultury a Domem PZKO. Najważniejszym punktem programu był obrządek dożynkowy, w trakcie którego przodownicy przekazali wieniec dożynkowy i chleb gospodarzom. Od jedenastu lat przyjemność i obowiązek bycia gazdami dożynkowymi spoczywa na barkach Gabrieli i Ryszarda Jochymków.

W obrządku uczestniczyli członkowie Zespołu Tanecznego „Trzanowice” oraz „Dziecka z Trzanowic”, którzy później wystąpili jeszcze w osobnym punkcie programu. Przed publicznością zaprezentowali się również uczniowie miejscowej czeskiej szkoły oraz Szkoły Podstawowej im. Jana Kubisza w Gnojniku, Zespół Folklorystyczny „Bystrzyca”, grupa śpiewacza ze słowackiego Streczna „Jesienka”, Amatorska Grupa Gitarowa z Cieszyna, a na koniec kapela Chinaski Tribute.

Imprezie towarzyszyły również dwa konkursy – tradycyjny, na najsmaczniejszy bochenek domowego chleba oraz w gotowaniu powideł. Z tym drugim pomysłem wyszli goście ze Streczna, którzy w tych dniach realizują wspólny projekt kulturalny z Trzanowicami i innymi gminami Mikroregionu Stonawki.

– Dawniej takie powidła gotowało się dzień i noc. Robiono je w dużym, głębokim kotle, przez cały czas mieszając, bez dodawania cukru. Trwało to tak długo, bo na bieżąco dorzucano do niego kolejne partie śliwek. My nasze powidła będziemy mieć gotowe w ciągu 4-5 godzin. Zdecydowaliśmy się bowiem na szybszą wersję – zdradziła „Głosowi” Bożena Galowa ze Strečna.

O żołądki dożynkowych gości troszczyli się oprócz organizatorów również miejscowi strażacy ochotnicy oraz członkowie stowarzyszenia „Matice Slezská”. Swoje stoisko miało również stowarzyszenie „Nigdy nie jesteś sam”, działające pod kierownictwem Renaty Czader na rzecz dzieci niepełnosprawnych. Miejscowe koło PZKO postanowiło w ten sposób wesprzeć tę organizację i planuje kontynuować tę współpracę również w kolejnych latach.

W sobotę w Trzanowicach za dobry urodzaj dziękowali wszyscy – pastor miejscowego zboru ewangelickiego Michal Kluz, wójt wioski Jiří Tomiczek, gospodarze. Tego dnia można było dziękować również za pogodę, bo po pięknym słonecznym popołudniu nadszedł ciepły wieczór.

Dać szansę wystąpić najmłodszym

W ogrodzie koło Domu PZKO w Nieborach odbył się w sobotę 71. Dzień Oszeldy – impreza z najdłuższą tradycją organizowana na terenie miasta Trzyńca, którego Niebory są dzielnicą. Tym razem został on połączony z obchodami 40-lecia siedziby miejscowych pezetkaowców.

Według prezes MK PZKO Haliny Szczotki, urodzony 16 czerwca 1823 roku w Nieborach działacz narodowy i społeczny Paweł Oszelda nadal żyje w świadomości miejscowych Polaków. – Przypominają go co roku organizowane przez nas festyny pn. Dzień Oszeldy, jest patronem naszego Domu PZKO, jego portret wisi w głównej sali – przekonywała.

W sobotę jednak bardziej niż Oszeldę wspominano historię otwartego 2 czerwca 1985 roku Domu PZKO. Początki nie były łatwe. Decyzję o jego budowie powzięto bowiem już w 1978 roku, jednak jej realizacja ze względu na osuwający się teren trwała kolejnych sześć lat. – Dom PZKO powstał dzięki ofiarności członków koła i jego sympatyków. 87 osób z Nieborów i 52 osoby spoza przepracowały przy budowie 25 tys. godzin w czynie społecznym. Niektórzy mogli się pochwalić nawet ponad tysiącem godzin spędzonych na budowie – zaznaczyła prezeska.

Z 40-leciem siedziby nieborowskich pezetkaowców była związana również wystawa plastyczna zatytułowana „Mój dom”. Prace dzieci można było obejrzeć w sali Domu PZKO.

71. Dzień Oszeldy, tak jak wiele go poprzedzających, mógł pochwalić się bogatym program artystycznym. Na uwagę zasługuje m.in. to, że nauczycielki z miejscowego przedszkola w ciągu pierwszych trzech tygodni roku szkolnego potrafiły przygotować z grupą, w której przeważają trzylatki, piękny, długi występ na ludową nutę. Równie duże było zaangażowanie nauczycieli szkół z Ropicy i Trzyńca.

– Koncepcja programów Dnia Oszeldy jest taka, żeby dać szansę wystąpić na scenie tym najmłodszym, naszym przedszkolakom, czy dzieciom ze szkoły. A zależy nam na tym, żeby były one tutaj – zarówno te, które uczęszczają do podstawówki w sąsiedniej Ropicy, jak i do Szkoły Podstawowej im. Gustawa Przeczka w Trzyńcu. Staramy się też, żeby pokazać folklor, bo to jest to nasze DNA. Jest więc folklor rodzimy w wykonaniu Zespołu Tanecznego „Oldrzychowice” i kapeli „Bezmiana”, z Polski przyjechał do nas Zespół Pieśni i Tańca „Ziemia Beskidzka”. Aby było różnorodnie zaprosiliśmy też np. Chór Żeński „Melodia” z Nawsia. Wieczorem natomiast dajemy szansę młodym wykonawcom z Polskiego Gimnazjum – zespołowi Silhouettes – powiedziała Halina Szczotka.

● **Nieborowskie przedszkole przygotowało tańce śląskie.** Fot. BEATA SCHÖNWALD

Tegoroczna „Oszeldówka” była nie tylko pasmem atrakcyjnych występów artystycznych, ale też miejscem spotkań wszystkich pokoleń. Nie brakowało na niej typowych festynowych atrakcji, jak loteria oraz bogatego zaplecza gastronomicznego. Dla dzieci przygotowano m.in. ogromny zamek dmuchany.

(sch)

Rodzinne pamiątki Polaków z Zaolzia

W piątek 12 września w Muzeum Mazowieckim w Płocku odbył się wernisaż wystawy „Z Archiwum Z. Pamiątki rodzinne Polaków z Zaolzia”. Ekspozycja jest efektem współpracy dwóch instytucji – Muzeum Mazowieckiego w Płocku oraz Muzeum Historycznego w Bielsku-Białej – a także miesięcznika „Zwrot”. Największy wkład w jej powstanie mieli jednak sami Czytelnicy, którzy zaufali organizatorom i wypożyczyli na wystawę swoje rodzinne skarby.

Sylwia Grudzień/„Zwrot”

Podstawą ekspozycji stały się pamiątki rodzinne, reportaże historyczne i rozmowy publikowane na łamach „Zwrotu” w latach 2019-2025. Spośród setek opublikowanych zabytków, kuratorzy wystawy – Sylwia Grudzień i Grzegorz Piaskowski – wybrali 350 pamiątek należących do ponad 20 domowych archiwistów z Czeskiego Cieszyna, Cierlicka, Hawierzowa, Żywocic, Lutyni, Karwiny, Ropicy, Trzyńca, Oldrzychowic, Nawsia, Mostów koło Jabłonkowa i Cieszyna.

Każdy z tych przedmiotów niesie w sobie historię, która opowiada większą narrację o losach regionu

Swoje zbiory udostępnili: Alicja Branna, Janina Procner, Anna Niedoba, Emilia Rzońca, Halina i Piotr Twardzikowie, Dariusz Toman, Piotr Paszek, Helena Curzydło, Tadeusz Nowak, Anna Macura, Marta Mikulowa, Danuta i Bogusław Chwajolowie, Jana Żyłowa, Roman Strzondała, Paweł Wania, Monika Machač, Leszek Cimała, Anna Kaczmarska, Ewa Kiedroń, Renata Staszowska, Tadeusz Filipczyk, Krystyna Mucha, Jadwiga Halicka oraz Zbigniew Pawlik.

● **Tadeusz Nowak w swoim domu z griotką i kminkulą z wesela swoich rodziców.**

● **Od lewej: prof. Karol Daniel Kadłubiec, Iwona Purzycka – dyrektor Muzeum Historycznego w Bielsku-Białej, Leonard Sobieraj – dyrektor Muzeum Mazowieckiego w Płocku oraz kuratorzy wystawy: Sylwia Grudzień i Grzegorz Piaskowski.**

● **Muzyczny akcent w wykonaniu kapeli „Lipka”.** Zdjęcia: ARC organizatora, Sylwia Grudzień/„Zwrot”

Najliczniejszą grupę eksponatów stanowią pamiątki z czasów drugiej wojny światowej – dokumenty, fotografie, listy, medale, elementy umundurowania i wyposażenia. Obok nich zobaczyć można także przedmioty związane z pierwszą wojną światową, działalnością polskich organizacji na Zaolziu, a także bogaty zbiór obiektów codziennego użytku: instrumenty muzyczne, narzędzia medyczne, stroje ludowe, biżuterię, ubrania, dzieła sztuki, a nawet pamiątki przywiezione z odległej Azji przez doktora Józefa Mazurka i Karola Pawlicę „Samuraja z Nieborów”. Każdy z tych przedmiotów niesie w sobie historię, która dopowiada większą narrację o losach regionu.

Ekspozycję uzupełniły zbiory z trzech izb regionalnych działających przy miejscowych kołach Polskiego Związku Kulturalno-Oświatowego – w Cierlicku, Nieborach i Skrzeczoniu.

Integralną część wystawy tworzy cykl fotografii Grzegorza Piaskowskiego. Portrety domowych archiwistów, wykonane najczęściej w ich domach, zestawiono z rodzinnymi pamiątkami, co nadaje zdjęciom intymny, autentyczny wymiar. Całość uzupełniają pejzaże i fotografie miejsc ważnych dla Zaolzia, które budują szerszy kontekst opowieści.

Ekspozycji towarzyszy katalog pod tym samym tytułem, autorstwa Sylwii Grudzień. Publikacja łączy reportaż historyczny, oparty na materiałach ze „Zwrotu” z lat 2019-2025, z dokumentacją fotograficzną trzystu eksponatów oraz portretami domowych archiwistów. – Naszą intencją było ocalenie dla przyszłych pokoleń choćby części materialnego dziedzictwa Polaków z Zaolzia. Dlatego większość rodzinnych pamiątek prezentowanych na wystawie poddaliśmy profesjonalnej digitalizacji, przeprowadzonej przez Dział Digitalizacji Muzeum Historycznego w Bielsku-Białej – podkreśliła autorka katalogu.

Tytuł wystawy »Z Archiwum Z« to puszczenie oka w stronę odbiorcy

Jak możemy przeczytać w katalogu, tytuł wystawy, choć brzmi poważnie, zawiera żartobliwe nawiązanie do kultury popularnej. Jest to świadome odniesienie do kultowego serialu lat dziewięćdziesiątych „Z Archiwum X”, który koncentrował się na zjawiskach tajemniczych i nieznanych ogółowi. Podobnie jak w serialu główni bohaterowie odkrywają ukryte prawdy i tajemnice, wystawa ma na celu wydobycie z zapomnienia osobistych historii, wspomnień i rodzinnych pamiątek Polaków z Zaolzia, którzy od ponad stu lat żyją w specyficznym kontekście kulturowym i politycznym.

Litera „Z” w tym kontekście oznacza Zaolzie – małą ojczyznę polskiej społeczności w Czechach, przestrzeń wymykającą się prostym klasyfikacjom, a jednocześnie nasyconą głęboką symboliką. Tytuł wystawy „Z Archiwum Z” to więc puszczenie oka w stronę odbiorcy – ale w służbie bardzo realnej, głębokiej i wielogłosowej opowieści.

Największe podziękowania należą się domowym archiwistom

– Poprzez nasze działania chcemy wzmocnić więzi Polski z rodakami za południową granicą, upowszechniając wiedzę o kulturze Zaolzia. Od setek lat nasi rodacy pielęgnują tam polską kulturę, literaturę, tożsamość i język, mimo trudnych uwarunkowań politycznych, a jednak świadomość o Zaolziu w Polsce wciąż jest niewielka. Wspólnie z Muzeum Historycznym w Bielsku-Białej chcemy to zmienić – powiedział na otwarciu Leonard Sobieraj, dyrektor Muzeum Mazowieckiego w Płocku.

– Ponad trzy dekady temu, przygotowując swoją pierwszą wystawę o malarstwie zaolziańskim, zetknęłam się z niezwykłym światem artystów, których twórczość przez lata pozostawała w cieniu politycznych ograniczeń. To doświadczenie otworzyło przede mną nieznane dotąd historie i nauczyło, jak wiele znaczeń kryją osobiste opowieści i przedmioty. Dziś możemy spojrzeć na dzieje Zaolzia nie tylko przez pryzmat wielkich wydarzeń, ale przez codzienne wybory, wspomnienia i drobiazgi, które stały się świadectwem wytrwałości, odwagi i wiary Polaków – dodała Iwona Purzycka, dyrektorka Muzeum Historycznego w Bielsku-Białej.

– Nie sposób wymienić wszystkich osób, dzięki którym ta ekspozycja mogła powstać, ale największe podziękowania należą się domowym archiwistom – ludziom, którzy otworzyli przed nami nie tylko drzwi swoich domów, ale i serc, udostępniając pamiątki przechowywane przez pokolenia i obdarzając nas ogromnym zaufaniem – powiedziała kuratorka wystawy Sylwia Grudzień.

– Poruszyło mnie w trakcie pracy nad wystawą wyjątkowe poczucie odpowiedzialności za rzetelność przekazu i potrzeba pokazania dziejów i etnografii Zaolzia rodakom z Polski. Zdarzało się, że nasi rozmówcy bez wahania zdejmowali obrazy ze ścian salonów, ufając nam, że jest to potrzebne. Ta odpowiedzialność sprawiła, że choć łączę pracę etnografa i fotografa już od ponad 20 lat, nigdy nie portretowało mi się ludzi tak sprawnie – powiedział kurator wystawy i fotograf Grzegorz Piaskowski.

Swoją obecnością zaszczycili wernisaż domowi archiwiści z Zaolzia: Dariusz Toman z Czeskiego Cieszyna, Anna Macura z Lutyni wraz z bratem oraz Leszek Cimała z córką Anielką z Oldrzychowic.

Sztuka i tożsamość

Otwarciu wystawy towarzyszył bogaty program wydarzeń. W sobotę 13 września odbył się finisaż ekspozycji „Sztuka i tożsamość. Prace artystów zaolziańskich ze zbiorów Muzeum Historycznego w Bielsku-Białej”.

Tego samego dnia płoczzanie mieli okazję wysłuchać wykładu profesora Karola Daniela Kadłubca pt. „O ziemi, z której promieniuje światło. Lux ex Silesia”. Jego mistrzowska opowieść otworzyła przed słuchaczami nieznane dotąd przestrzenie Śląska Cieszyńskiego – krainy, w której od zarania dziejów słowo odgrywa kluczową rolę w kształtowaniu tożsamości mieszkańców po obu stronach Olzy.

Następnie Grzegorz Piaskowski poprowadził rozmowę z dwoma bohaterami wystawy – Leszkiem Cimałą i Dariuszem Tomanem – poświęconą tożsamości i codziennym realiom życia na Zaolziu. Spotkanie wzbudziło duże zainteresowanie, a przede wszystkim emocje i liczne pytania ze strony publiczności.

W niedzielę 14 września odbyło się oprowadzanie kuratorskie, a całość wydarzeń zwieńczył koncert góralskiej kapeli Lipka, która przeniosła publiczność na „beskidzkie kopce”. Spotkanie kapela zakończyła symbolicznie hymnem Śląska Cieszyńskiego „Płyniesz Olzo”.

Wystawa w Płocku potrwa do 11 stycznia 2026 roku, po czym zostanie przeniesiona do Muzeum Historycznego w Bielsku-Białej, gdzie będzie prezentowana do końca maja 2026 roku. Katalog wystawy będzie niebawem dostępny w polskiej Księgarni u Wirthów w Czeskim Cieszynie.

SPORT

SERWIS PIŁKARSKI

Słoneczne sobotnie popołudnie można spędzić na wiele sposobów. Ponad dwa tysiące kibiców wybrało odwiedziny piłkarskiego stadionu w Karwinie, licząc na wygraną swoich pupilów w starciu z trzecim w tabeli Jabloncem. Marzenia gospodarzy się nie spełniły, komplet punktów po wygranej 2:1 zgarnął Jablonec. Dawnej formy wciąż szuka też Banik Ostrawa, który zaledwie zremisował 1:1 na wyjeździe z Mladą Bolesławią. Mamy dla Was tradycyjnie jednak serwis ze wszystkich szczebli rozgrywek.

Janusz Bittmar

CHANCE LIGA

KARWINA – JABLONEC 1:2

Do przerwy: 0:1.
Bramki: 85. Krčík – 5. Cedidla, 77. Rúsek.
Karwina: Lapeš – Chytrý (79. Fleišman), Krčík, Traore, Labík – Štorman, Bužek – Ayaosi, Samko (65. Fiala), Singhateh (79. Condé) – Gning.

Goście wyszli zwycięsko z opresji po dwóch dobrych okazjach Karwiny na początku spotkania i sami uderzyli – już skutecznie. W polu karnym gospodarzy odważnie zorientował się Cedidla i w akrobatycznym stylu, wślizgiem wpakował piłkę za plecy bramkarza Lapeša. Zimny kubeł wylany na głowy gospodarzy już w 5. minucie pojedynku, zadziałał tak, jak powinien – sparaliżował na długie minuty grę podopiecznych Martina Hyskiego. – Stracona bramka na 0:1 to bez dwóch zdań moja wina. Zamiast wybić piłkę na oślep, wymyślałem głupoty w polu karnym – stwierdził obrońca MFK Albert Labík.

Karwiński szkoleniowiec, któremu władze klubu przed meczem wręczyły pamiątkową koszulkę z nr. 50, na obchodzone 25 września 50. urodziny, liczył na znacznie lepszy futbol w wykonaniu swoich podopiecznych. Tym bardziej że w poprzedniej kolejce Karwina pokazała pazury w wyjazdowym starciu z faworyzowaną Slavią Praga, walcząc w Pradze bardzo ambitnie.

Piłkarskie statystyki pierwszej połowy wprawdzie przemawiały na korzyść Karwiny, ale solą futbolu są gole, a nie liczby. Największą okazję do wyrównania zmarnował w 44. minucie Gning w sytuacji sam na sam z jabloneckim bramkarzem. Do przerwy gospodarze męczyli się niemiłosiernie, a poprawy gry nie przyniosła też druga połowa.

Receptę na łatwe zdobywanie goli pokazali goście w 77. minucie – długą wrzutkę z autu spożytkował strzałem głową Rúsek. To był kardynalny błąd karwińskich piłkarzy – zwłaszcza Štormana, który nie upilnował autora bramki. Przy stanie 0:2 gospodarze zagrali już va banque, a za odwagę doczekali się w 85. minucie kontaktowej bramki z rzutu karnego, skutecznie wykonanego przez Krčíka. Na więcej ekipy Hyskiego nie było już stać.

Karwiniacy pomimo dobrych chęci i większej aktywności nie sprostali jabloneckiej drużynie. Trener Hyský na konferencji prasowej nie owijał w bawełnę. – Obie bramki straciliśmy w naiwny sposób, po błędach indywidualnych. Gole bezpośrednio po wrzutce z autu są w futbolu coraz częstszym zjawiskiem, ale Štorman miał lepiej zaasekurować rywala – dodał karwiński szkoleniowiec.

O piłkę z jabloneckim rywalem walczy karwiński napastnik Jan Fiala (biała koszulka). Fot. mfkkarvina

ML. BOLESŁAW – OSTRAWA 1:1

Do przerwy: 0:1.
Bramki: 87. Ševčík – 2. Pira.
Ostrawa: Holec – Munksgaard, Chaluš, Lischka, Holzer – Havran (73. Buchta), Planka, Kříčfaluši, Frýdek (61. Musák), Plavšić (88. Šehić) – Pira (88. Zlatohlávek).

Banik wciąż czeka na pierwszą wygraną na obcym boisku. W pierwszej połowie niedzielnego meczu wiele wskazywało na to, że wreszcie się uda – podopieczni Pavla Hapala zagrali pomysłowo, szybko, a po bramce 17-letniego Piry prowadzili od 2. minuty 1:0. Zamiast dołączyć w euforii kolejne gole, goście do przerwy ugotowali się w mało efektywnym ataku pozycyjnym, a po przerwie kompletnie oddali plac gry. Zespół Mladej Bolesławi swoją przewagę udokumentował w końcówce meczu, z rzutu karnego po zagraniu ręką Munskgaarda.

Ostrawianie w tym sezonie zdołali wygrać tylko jedno spotkanie, 24 sierpnia u siebie ze Slováckiem 2:0. Na zespół z dużymi ambicjami to zdecydowanie za mało. Wartością dodaną pojedynku była nie tylko bramka młodego Jakuba Piry, ale też świetny debiut innego nastolatka w kadrze Banika, 18-letniego Marka Havrana. – Tak, obaj zagrali znakomicie. Tym bardziej szkoda, że meczu, który układał się dla nas pomyślnie, nie doprowadziliśmy do zwycięskiego końca – stwierdził trener Ostrawy Pavel Hapal. – W kontekście całego spotkania myślę, że zasłużyliśmy na komplet punktów.

W innych meczach 9. kolejki: Zlin – Hradec Kr. 1:2, Olomuniec – Teplice 0:0, Pardubice – Slovácko 1:1, Sparta Praga – Pilzno 2:1, Dukla Praga – Bohemians 0:2, Liberec – Slavia Praga 1:1.
Lokaty: 1. Sparta Praga 22, 2. Slavia Praga 21, 3. Jablonec 21,... 8. Karwina 12, 13. Ostrawa 6 pkt.
W najbl. kolejce: Ostrawa – Sparta Praga, Slovácko - Karwina (sob., 15.00).

CHANCE LIGA NARODOWA

OSTRAWA B – ŽIŽKÓW 0:2

Do przerwy: 0:0.
Bramki: 75. Gembický, 87. Prošek.
Ostrawa B: Hrubý – Kornezos (70. Temel), Simerský, Měkota – Krupička (70. Frýdl), Nogha (90. Rajčan), Holaň, Sirotek – P. Jaroň (84. Nináč), Látal (84. Ogbu), Komljenović.

W innych meczach 10. kolejki: Vlašim – Chrudzim 1:1, Ujście n. Ł. – Prościejów 1:2, Táborsko – A. Brno 0:0, Kromierzyż – Cz. Budziejowice 1:0, Z. Brno – Jihlawa 2:1, Slavia Praga B – Opawa 1:1.
Lokaty: 1. Z. Brno 22, 2. Táborsko 22, 3. Opawa 19,... 6. Ostrawa B 17 pkt.

MŚLF

WSECIN – TRZYNIEC 2:0

Do przerwy: 0:0.
Bramki: 48. Gerža, 53. Opanaseko.
Trzyniec: Murin – Brak, Krakovčík, Dadak (57. Zinhasović) – Vlachovský (57. Charles), Machuča (57. Nguyen), Slaměna, Bolf – Omasta (67. Kowalczyk), Dedič, Cienciala (67. Málek).

Beniaminek ze Wsecina znalazł receptę na drużynę Trzyńca jako pierwszy zespół w tym sezonie. – Myślę, że gospodarze byli bardziej głodni zwycięstwa. Nam zabrakło skuteczności – ocenił przegrany mecz trener Trzyńca, Tomáš Hejdušek.

KARWINA B – HLUBINA 0:1

Do przerwy: 0:1.
Bramka: 17. Ligač.
CZK: 56. Dybal (H).
Karwina B: Mrózek – Brzóska (35. Duda), Němec, Drobek, Galík (67. Fukala) – Lidah (67. Baumgartner), Motyčka – Vavřík (79. Zięba), Graf (87. Kořenek), Lawali – Cadu.

To już przestaje być śmieszne. Rezerwy Karwiny nawet za ósmym podejściem oddały komplet punktów rywalowi, tym razem młodej drużynie z ostrawskiej dzielnicy Hlubina. Karwiniakom nie pomogła nawet przewaga liczebna po wykluczeniu Dybala.

W innych meczach 8. kolejki: Polanka – Witkowice 0:3, Z. Brno B – Hodonin 1:0, Olomuniec B – Zlin B 1:1, Uniczów – Frydek-Mistek 4:3, Vrchovina – Blansko 3:0, Hranice – Slovácko B 1:3, Hulczyn – Start Brno 2:2.
Lokaty: 1. Trzyniec 20, 2. Ołomuniec B 17, 3. Witkowice 16,... 18. Karwina B 0 pkt.

IV LIGA-gr. F
8. kolejka: Bogumin – Frydlant n. O. 4:0 (29. Gomola, 49., 74. Mooc, 57. Kubík), W. Międzyrzecze – Hawierzów 3:1 (32, 58. Hrdlička, 60. Dostál – 6. Smékal), Cz. Cieszyn – Szumperk 0:1 (29. Mich. Guzik), Wracimów – Stonawa 3:1 (4. Mása, 12. Střelec, 90. Šeba – 80. Ndanusa), N. Jiczyn – Petřvald n. M. 1:4, P. Polom – Břidlična 1:1, Rymarzów – Bilowec 2:7.
Lokaty: 1. Bilowec 17, 2. Bogumin 15, 3. Petřvald n. M. 14,... 5. Hawierzów 12, 12. Stonawa 9, 15. Cz. Cieszyn 4 pkt.

V LIGA
8. kolejka: B. Olbrachcice – Karniów 1:2 (41. Večeřa – 90. Gramel, 90. Gramel), Sl. Orłowa – Darkowiczki 2:2 (18. Kadliček, 65. Zach – 39. Pončík, 66. Moravec), Frensztat p. R. – Bruszperk 2:3, M. Albrechtice – Wrzesina 2:1, Beneszów D. – Krawarze 1:6, St. Miasto – Koberzyce 3:1, Haj – Witkowice B 2:3, Herzmanice – Jakubczowice 2:3.
Lokaty: 1. Krawarze 21, 2. Haj 15, 3. Jakubczowice 15, 4. Olbrachcice 13,... 7. Sl. Orłowa 11 pkt.

VI LIGA-gr. B
8. kolejka: Cierlicko 2022 – Bystrzyca 6:4, L. Piotrowice – Przybór 7:0, Sucha Górna – Ostrawica 5:2, Śmiłowice – Ticha 0:2, Koprzywnica – Libhošť 3:1, Liskowiec – Dobratice 2:1.
Lokaty: 1. L. Piotrowice 15, 2. Bystrzyca 15, 3. Sucha G. 12 pkt.

VII LIGA-gr. C
8. kolejka: Niebory – Sn Hawierzów 2:3, Nydek – Żuków G. 1:0, Wędrynia – Dobra 6:0, Sedliszcze – Oldrzychowice 1:1, Dziećmorowice – Datynie Dolne 5:0, L. Łąki – B. Orłowa 5:2, Luczina – Wacławowice 4:0.
Lokaty: 1. Sedliszcze 14, 2. Wędrynia 13, 3. Nydek 13 pkt.

VIII LIGA-MP KARWIŃSKIEGO
8. kolejka: G. Hawierzów – Sj Pietwałd 6:2, G. Błędowice – Wierzniowice 5:2, Cierlicko 2022 B – V. Bogumin 0:4, Hawierzów B – Lutynia Dolna 0:2.
Lokaty: 1. B. Rychwałd 12, 2. I. Piotrowice 9, 3. Dąbrowa 7 pkt.

VIII LIGA-MP FRYDEK-MISTEK
8. kolejka: Milików – Gródek 4:1, Toszonowice – Mosty k. J. 0:3.
Lokaty: 1. Piosek 12, 2. Milików 12, 3. Toszonowice 9 pkt. ◢

Polska jest jednym z najlepszych krajów do pracy w siatkówce. Ale z tym przychodzi większe ciśnienie
Nikola Grbić, trener kadry polskich siatkarzy po awansie do ćwierćfinału MŚ; w środę Polacy zmierzą się z Turcją

NA TAFLI MALOWANE

Stalownicy Trzyniec na zwycięskiej drodze pokonali w ub. piątek u siebie Pilzno 2:1 golem w dogrywce Flynna, a w niedzielę sięgnęli po premierowe trzy punkty na obcym lodowisku, pokonując lidera z Czeskich Budziejowic 3:2, tym razem w regulaminowym czasie gry. Słabszy weekend zanotowały natomiast Witkowice – ekipa Václava Varadi przegrała w piątek u siebie z Mladą Bolesławią 2:4, a dwa dni później również ze Spartą Praga 2:3 po karnych. Zaplanowany na dziś pojedynek Trzyńca z Hradcem Kralowej nie odbędzie się z powodu problemów zdrowotnych w ekipie rywala.

Janusz Bittmar

Trzyniec z sukcesem na wyjeździe

Pod Jaworowym hokejowe puzzle układają się jak na razie w miarę pomyślnie. W piątkowym defensywnym meczu z Pilznem dwa punkty za wygraną w dogrywce wystrzelił Stalownikom napastnik Oscar Flynn. Hokeista pozyskany przed tym sezonem z Liberca pokazał się z korzystnej strony również w niedzielę na lodowisku Motoru Czeskie Budziejowice. Właśnie jego szybki gol z 2. minuty ustawił przebieg spotkania z liderem tabeli. Druga formacja Flynn, Hudáček, Kurovský zapewniła gościom dwubramkowe prowadzenie – na 0:2 poprawił wynik meczu w 4. minucie słowacki napastnik Libor Hudáček. Motor nie sprzedał tanio skóry, wyrównał zawody na 2:2, ale decydujące słowo należało do Trzyńca. Patrik Hrehorčák, który w 45. minucie wystrzelił gościom komplet punktów, nie krył po meczu zadowolenia.

– To były wymęczone trzy punkty, ale liczy się zwycięstwo. Cieszę się też, że wreszcie przełamałem się strzelecko, tym bardziej że pozostali napastnicy w drużynie już wpisali się w tym sezonie na listę strzelców, a ja wciąż czekałem na pierwszą bramkę – stwierdził zadowolony Hrehorčák.

Trzyńczanie po przełożeniu wtorkowego meczu z Hradcem Kralowej mają więcej czasu, żeby dobrze przygotować się do czwartkowego, wyjazdowego starcia z Pardubicami (18.00).

Witkowice nie sprostały Sparcie

W Ostrawie z napompowanego przed sezonem balonika powoli ulatnia się powietrze. Drużyna Václava Varadi w ostatnich dwóch meczach schodziła z tafli na tarczy. Trzeba jednak podkreślić, że niedzielna bitwa ze Spartą, przegrana przez gospodarzy dopiero po karnych, była prawdziwą reklamą hokeja. Sparta przechyliła szalę meczu na swoją korzyść dopiero w dziewiątej serii rzutów karnych.

– Zagraliśmy dobry mecz, ale zwycięstwo zgarnęła Sparta. Hokej bywa bezlitosny – ocenił spotkanie szkoleniowiec Witkowic Václav Varaďa. – W tak wyrównanym spotkaniu liczą się drobnostki. Nam zabrakło na przykład skuteczności w przewagach liczebnych. ◢

Druga trzyniecka formacja Flynn, Hudáček, Kurovský złapała świetną formę. Fot. ZENON KISZA

TIPSPORT EKSTRALIGA

CZ. BUDZIEJOWICE – TRZYNIEC 2:3

Tercje: 0:2, 1:0, 1:1.
Bramki i asysty: 27. Vráblík, 41. Koláček (Bulíř) – 2. Flynn, 4. Hudáček (Kurovský), 45. Hrehorčák.
Trzyniec: Mazanec – Marinčin, Kundrátek, D. Musil, Adámek, J. Galvas, Jank, Nedomlel – Nestrašil, Roman, M. Růžička – Flynn, Hudáček, Kurovský – O. Kovařčík, M. Kovařčík, Cienciala – Dravecký, Vrána, Hrehorčák.

WITKOWICE – SPARTA PRAGA 2:3 (k)

Tercje: 1:1, 0:0, 1:1.
Bramki i asysty: 3. Hladonik (Brůna), 46. Nellis (Yetman, Freibergs) – 14. Chlapík (M. Špaček, Krejčík), 48. Dzierkals (M. Špaček, Chlapík), dec. karny Hyka.
Witkowice: Hrachovina – Kňažko, Demel, Budík, Auvitu, Freibergs, Brůna, Port – Yetman, Nellis, Kalus – Řehák, Hrivík, Abdul - P. Zdráhal, M. Hanzl, Lednický – Hauser, Hladonik, Bambula.

W innych meczach 6. kolejki: Ml. Bolesław – K. Wary 2:3, Hradec Kr. – Kometa Brno 3:5, Pilzno – Pardubice 2:1, Liberec – Kladno 4:1.
Lokaty: 1. K. Brno 15, 2. Cz. Budziejowice 12, 3. K. Wary 12,... 5. Trzyniec 11, 8. Witkowice 9 pkt. W najbl. kolejce: Witkowice – Liberec (dziś, 17.30).

Żodzik: przespałam sześć godzin

Maria Żodzik uratowała w Tokio honor polskiej wyprawy. Fot. ARC

Maria Żodzik, która zdobyła srebrny medal w skoku wzwyż w lekkoatletycznych mistrzostwach świata w Tokio, przyznała, że jeszcze to do niej nie dociera, jeszcze się nie czuje wicemistrzynią globu. Teraz chce tylko odpocząć, pojechać na słoneczne wakacje, a o rozgłosie medialnym nie marzy.

Reprezentantka Polski w stolicy Japonii poprawiła rekord życiowy na 2,00 m. Wygrała Australijka Nicola Olyslagers. Brązowe medale zdobyły Serbka Angelina Topic i rekordzistka świata Jarosława Mahuczich z Ukrainy.

– Przespałam sześć godzin – powiedziała PAP w poniedziałek w hotelu reprezentacji Polski Żodzik, jedyna medalistka w gronie 62 reprezentantów Polski na mistrzostwa świata w Tokio.

Przyznała, że sukces jeszcze do niej nie dociera. – To jeszcze do mnie nie dociera, póki co nie czuję się wicemistrzynią świata – zaznaczyła Żodzik, pochodząca z Białorusi skoczkini wzwyż, której dziadkowie byli Polakami. **(PAP)**

5 października Memoriał Wandy Delong

W niedzielę 5 października 2025 odbędą się w Mistrzowicach kolejne, już 48. otwarte mistrzostwa PZKO w biegu przełajowym o memoriał Wandy Delong. Zamieszczamy szczegóły dotyczące imprezy.

Zawodnicy będą rozdzieleni na następujące kategorie wiekowe chłopców (mężczyzn) i dziewcząt (kobiet): do lat 5 – trasa 190 m; 6-7 lat – trasa 250 m; 8-9 lat – trasa 400 m; 10-11 lat, 12-13 lat – trasa 650 m; 14-15 lat – trasa 1600 m; 16-18 lat, 19-35 lat, 36-49 lat i powyżej 50 lat – trasa 3600 m. O zaszeregowaniu do kategorii decyduje wiek w dniu zawodów.

Dla najlepszych zawodników w poszczególnych kategoriach są przygotowane wartościowe nagrody dzięki wsparciu finansowemu Miasta Czeski Cieszyn.

Organizatorzy zwracają się z prośbą do dyrekcji szkół podstawowych i średnich, by poparli tę tradycyjną imprezę przez wysłanie swoich zawodników, bowiem jest ona pomyślana również jako jedna z form integrowania naszego środowiska szkolno-młodzieżowego.

Początek zawodów o godz. 9.00 (rejestracja od godz. 8.00 do 8.45) koło byłej polskiej szkoły w Mistrzowicach (nieopodal Fibakówki). Parking dla samochodów będzie zapewniony.

Usprawniłoby cały przebieg rejestracji, gdyby zgłoszenia napłynęły do piątku 3 października drogą elektroniczną (info@balslaski.cz) z podaniem imienia, nazwiska, kategorii (wieku) i szkoły (PZKO) zawodników. **(r)**

RETROSKOP

Zapraszamy do zabawy. Wystarczy rozszyfrować bohatera na zdjęciu, odpowiedź wysłać na adres: bittmar@glos.live i raz na cztery odcinki liczyć na wygraną w naszym retro-peletonie. Najbliższa lotna premia pojawi się wraz z rozstrzygnięciem pytania nr 222. Dziś powtarzamy pytanie nr 221 z poprzedniego tygodnia, które z powodu niedokładnie sformułowanego zdania mogło wprowadzić czytelników w błąd.

PYTANIE NR 221

Na archiwalnym zdjęciu migawka z ćwierćfinałowego meczu Pucharu UEFA pomiędzy Banikiem Ostrawa a Borussią Mönchengladbach. W dwumeczu lepiej zagrali piłkarze mistrza Niemiec, którzy ostatecznie wygrali w 1975 całe rozgrywki. Pytamy o słynnego obrońcę niemieckiego klubu i reprezentacji, a później też selekcjonera kadry (na pierwszym planie pierwszy z prawej). **(jb)**

Fot. ARC

CIESZYŃSKIE RODY /286/

Michael Morys-Twarowski

Pawerowie

W czasach austriackich najbardziej znaną linią rodu Pawerów była ta związana z Trzanowicami.

Jej protoplastą był prawdopodobnie Ignacy Pawera, właściciel gruntu chałupniczego w Trzanowicach Dolnych. Żonaty z Anną Polok, miał z nią córkę Helenę (ur. 1816) i syna Józefa (ur. 1822).

Józef Pawera (ur. 1816) był właścicielem gruntu chałupniczego w Trzanowicach Dolnych. W 1846 roku ożenił się z Ewą Widenką z Brandysu. Z tego małżeństwa pochodzili: Maria (ur. 1847), Józef (ur. 1849), Jan Maciej (ur. 1852), Franciszek Wawrzyniec (ur. 1854), córka (1857, urodziła się martwa), Jerzy (ur. 1858), córka (1861, urodziła się martwa) i Paweł (ur. 1862).

»...umiał spełniać religijne i narodowe obowiązki...«

Józef Pawera (ur. 1849) z zawodu był ślusarzem. Pracował przez pewien czas w Opawie (jako mieszkańca tego miasta wymienia go spis z 1870 roku), później wrócił do rodzinny Trzanowic Dolnych. Należał do Związku Śląskich Katolików, reprezentacji katolickiego skrzydła polskiego ruchu narodowego. Zmarł w 1909 roku, a „Gwiazdka Cieszyńska" poświęciła mu taką krótką, acz życzliwą charakterystykę: „był pilnym i oszczędnym człowiekiem i umiał spełniać religijne i narodowe obowiązki".

Od 1875 roku był żonaty z Teresą Gottlieber. Ich dziećmi byli: Karol (ur. 1877), Józef (ur. 1879), Agnieszka (ur. 1884), Joanna (ur. 1888) i Ludwik (ur. 1896). Według danych ze spisu powszechnego z 1921 roku, Joanna urodziła się w 1890 roku, ale wszystko wskazuje, że jest to pomyłka. Stosunkowo często w arkuszach spisowych dochodziło do pomyłek, dlatego – jeżeli mamy taką możliwość – należy weryfikować daty w księgach metrykalnych.

Jeśli chodzi o synów Józefa Pawery, to pierworodny Karol (ur. 1877), mieszkał w Trzycieżu. Był ślusarzem, należał do założycieli tamtejszej Ochotniczej Straży Pożarnej, a w okresie międzywojennym był wójtem (burmistrzem) Trzycieża. Drugi, Józef (ur. 1879), osiedlił się w Zawadowicach. Trzeci, Ludwik (ur. 1896), pozostał w rodzinnych Trzanowicach.

Z Cieszyna przez Jabłonków do Karwiny

Wspomniany wyżej Jerzy Pawera (ur. 1858) był szewcem. Mieszkał w Cieszynie, w 1880 roku ożenił się z Józefiną Cimałą. Jednym ze świadków ślubu był Teodor Bulik, szewc i znany muzealnik-amator.

Synem Jerzego był Antoni (ur. 1885). Był urzędnikiem kancelaryjnym zatrudnionym na Kolei Koszycko-Bogumińskiej. W 1908 roku poślubił Teresę Spesz. Ze swoją powiększającą się familią mieszkał najpierw w Jabłonkowie, a od 1911 roku w Karwinie. Według danych ze spisu powszechnego z 1921 roku, Antoni i Teresa mieli pięcioro dzieci: Elżbietę (ur. 1909), Henryka (ur. 1910), Antoniego (ur. 1911), Martę (ur. 1914) i Waltera (ur. 1916).

Stonawa, Żuków Górny, Pastwiska, Krasna

Na łamach prasy z czasów austriackich znalazłem jeszcze pojedyncze wzmianki o przedstawicielach rodu Pawerów zamieszkałych w innych miejscowości. Pod koniec XIX wieku właścicielem gruntu siedlaczego w Stonawie był Karol Pawera. W 1894 roku spłonęła mu stodoła, o czym pisała „Gwiazdka Cieszyńska". W 1907 roku członkiem Związku Śląskich Katolików był Józef Pawera, robotnik z Żukowa Górnego. W 1910 roku Andrzej Pawera ożenił się z Marią Korcz z Pastwisk, a na ich weselu zebrano składkę na Dom Robotniczy Chrześcijańskich Robotników w Cieszynie. W 1918 roku dziesięcioletni Franciszek Pawera został skazany na kilka tygodni aresztu za podpalenie stodoły w Krasnej. Motywy sprawcy były jasne – synowie właściciela „często mu dokuczali i znęcali się nad nim".

Skąd to nazwisko?

Twierdzi się, że nazwisko Pawera pochodzi z języka niemieckiego – od słowa Pauer, będącego wariantem wyrazu Bauer (chłop, rolnik, siedlak).

Skąd ten ród?

Nazwisko Pawera jest popularne na terenie dawnego pruskiego Śląska. Na podstawie bazy Geneteka można wnioskować, że szczególnie często pojawiało się w miejscowości Mszana. Być może tam należy szukać korzeni zaolziańskich Pawerów.

Gdzie doczytać?

Pawera – genealogia, https://przodkowiezcieszyna.blogspot.com/2018/06/pawera-genealogia.html (materiały do genealogii rodu).

Najlepsze młyny wiatrowe
nowej konstrukcyi, bardzo dobrze i lekko idąc
pompy, żelazne, wodociągi do kuchni i stajni z o
ległych studni i źródeł, wszelkie roboty ślusarski
i budowlane, gromozwody wykonuje i ich dostarc
stary warsztat ślusarski w Trzanowicach
Naprawy maszyn rolniczych jakiegokolwie
rodzaju uskutecznia się dokładnie i tanio. P.
Rolników proszę o łaskawe zamówienia.
Z poważaniem
Józef Pawera
w Trzanowicach, p. Gnojnik przy Cieszynie.

Reklama warsztatu ślusarskiego Józefa Pawery z Trzanowic. Źródło: „Gwiazdka Cieszyńska", nr 47 z 28 lipca 1906, s. 273.

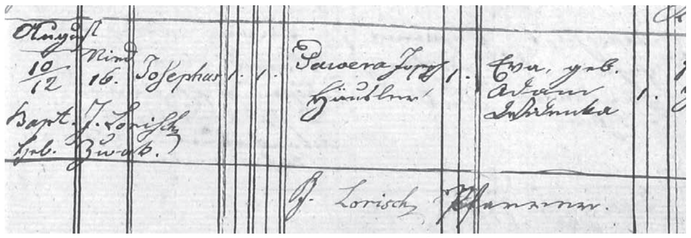

Metryka chrztu Józefa Pawery, urodzonego w 1849 roku w Trzanowicach. Źródło: Archiwum Krajowe w Opawie.

Zdjęcia: ARC

Kolejny triumf polskich baloniarzy

Zawody balonowe o puchar Gordona Bennetta. Fot. Narodowe Archiwum Cyfrowe

5 września 1935 r. rozpoczął się w Warszawie XXIII balonowy Puchar Gordona Benetta. Uczestniczyło w nim 13 balonów z siedmiu państw. Zwyciężył polski balon „Polonia II" pilotowany przez kpt. Zbigniewa Burzyńskiego i por. Władysława Wysockiego. W czasie 57 godzin i 54 minut przeleciał dystans 1650 km i 470 m, lądując 18 września o godz. 3.15 w miejscowości Tiszkino w Związku Radzieckim. Dzięki temu zwycięstwu, trzeciemu z rzędu w tych zawodach, Aeroklub RP otrzymał przechodni puchar już na własność. Poczta Polska z okazji zawodów umożliwiła wysyłanie przesyłek pocztą balonową. Zostały one ostemplowane odpowiednimi stemplami.

– Był to mój trzynasty lot i dziwnym zbiegiem okoliczności mieliśmy lecieć z numerem trzynastym. Nie należę do ludzi przesądnych, jednak ten moment zastanowił mnie na chwilę – jeżeli istnieją konsekwencje przesądów, to mogą być złe lub dobre. Należało wybrać te drugie, by lecieć w spokoju ducha i dobrej nadziei, z wiarą w szczęśliwy omen – wspomniał por. Władysław Wysocki, członek zwycięskiej załogi, na łamach magazynu „Skrzydlata Polska" (nr 10/1935).

Warunki atmosferyczne sprawiły, że wszystkie balony poleciały na wschód. Jedenaście ostatecznie wylądowało w Związku Radzieckim, a dwa na Łotwie. Lot nad terenem ZSRS stanowił realne zagrożenie. Żadne oficjalne zapewnienia tamtejszych władz nie dawały pewności, że wojsko nie zacznie strzelać do balonów. I te przewidywania się sprawdziły.

– Było południe, gdy znowu usłyszeliśmy warkot silników samolotowych, ujrzeliśmy trzy płatowce, dążące do osiągnięcia naszej wysokości. Po chwili jeden z nich zbliżył się i wyraźnie zaczął dawać znaki nakazujące nam lądowanie. Byliśmy zaskoczeni. Liczyliśmy, że to pomyłka, jednak znaki były niedwuznaczne i nie ulegało wątpliwości, że lotnicy żądali od nas natychmiastowego lądowania. Należało dojść z nimi do porozumienia. Rzuciliśmy meldunek ciężarkowy z wyjaśnieniami, później spadochroniki, jednak samoloty w dalszym ciągu dawały nakaz lądowania. Zdecydowaliśmy się nie reagować na nie, jednak w tym momencie usłyszeliśmy serię strzałów karabinu maszynowego, oddanych z płatowca, które wprowadziły nas w zdumienie – wspominał por. Wysocki. **(PAP)**

ZG PZKO zaprasza na Konwent Prezesów 24 września o godz. 16.30 do salki Centrum Polskiego przy ul. Strzelniczej w Czeskim Cieszynie. Rejestracja od godz. 16.00.

INFORMATOR

Z REDAKCYJNEJ POCZTY

»Cudze chwalicie, swego nie znacie«

Klub Nauczycieli Emerytów wybrał się w tym roku na drugą stronę Olzy, by poznać bliżej ciekawe miejsca w Górkach Wielkich, Jaworzu, Grodźcu Śląskim i Skoczowie.

W Górkach Wielkich znajduje się Dwór Kossaków. To od 1921 roku posiadłość rodziny pisarki Zofii Kossak Szczuckiej (ur. 1889 r.), blisko spokrewnionej ze słynnymi malarzami Juliuszem i Wojciechem Kossakami. Zawierucha wojenna sprawiła, że pani Zofia w 1939 roku opuściła Górki i w Warszawie zaangażowała się w ruch oporu, niosła pomoc Żydom, była więziona w Auschwitz i na Pawiaku, uczestniczyła w powstaniu warszawskim. Po wojnie była zmuszona wyemigrować do Anglii. Po śmierci Stalina w roku 1957 powróciła do Górek Wielkich, gdzie zastała dom w zgliszczach. Zamieszkała w domku ogrodnika, w którym w 1973 roku powstało z inicjatywy jej męża Muzeum Zofii Kossak-Szatkowskiej. W jego pomieszczeniach, wśród zgromadzonych pamiątek rodzinnych mogliśmy wczuć się w atmosferę pracy pisarskiej zarówno jej, jak i jej męża. To tutaj, w skromnych warunkach powstała większość jej powojennych utworów. Cenzura nie pozwalała na wydawanie jej książek, a mimo wszystko zostały przetłumaczone na 16 języków.

Jaworze – piękna miejscowość u podnóża Beskidu Śląskiego, która od początku powstania w XIV wieku miała wielu właścicieli. Pozostała po nich niezliczona ilość zabytkowych pamiątek: kościół ewangelicki z 1782 r. i stara szkoła ewangelicka, klasycystyczny pałac z 1793 r., kościół katolicki Opatrzności Bożej z 1802 r. oraz cmentarz katolicki z grobami przedstawicieli rodów, które tworzyły historię wioski. W 1862 r. hrabia Maurycy Saint Genois założył w Jaworzu pierwsze na Śląsku Cieszyńskim uzdrowisko. W okresie międzywojennym przyjeżdżało tutaj wiele osobistości z całej Polski. Byli to znani pisarze, naukowcy, malarze, politycy. Nasi wycieczkowicze mieli okazję pospacerować po pięknym Parku Zdrojowym im. Józefa Piłsudskiego, gdzie oglądali stare unikatowe drzewa, oczka wodne, place zabaw, amfiteatr, tężnię solankową. Mogli też usiąść na ławeczce obok hrabiego Maurycego Saint Genois, założyciela uzdrowiska.

Autokarem przejechaliśmy do Grodźca Śląskiego. Dzisiejszy zamek był początkowo drewnianą strażnicą. Strzegł szlaku handlowego prowadzącego od Krakowa, przez Cieszyn w stronę Moraw i Czech. W średniowieczu powstała w tym miejscu murowana wysoka wieża mieszkalno-obronna. Sławna rodzina Grodzieckich herbu Radwan w XVI w. obiekt ten rozbudowała. Od tego czasu nie był on nigdy zniszczony. Zamek był jednak wielokrotnie przebudowywany i remontowany. W 2004 roku wraz z zabytkowym parkiem stał się prywatną własnością ustrońskiego przedsiębiorcy Michała Bożka. Jego obecny właściciel od dziecka był kolekcjonerem różnych przedmiotów. Każdy eksponat w zamku, a jest ich ok. 9000, jest jego własnością. Obecny kustosz zamku w barwny sposób opowiadał historię tej siedziby. Na zakończenie czekała na nas jeszcze niespodzianka. Sam właściciel Michał Bożek przywiózł dla każdego z Zaolziaków butelkę wody mineralnej Ustronianka. Był to miły gest z jego strony.

Skoczów – ostatnie miasteczko na trasie – to najbardziej uprzemysłowiona miejscowość powiatu cieszyńskiego. Już w XVI w. działało tu siedem organizacji cechowych, największą sławę przynieśli garncarze. Oryginalna ceramika była znana do początku XX wieku. Od XIX w. przybywa kupców i rzemieślników, rozwija się przemysł fabryczny.

W roku 1744 została uruchomiona poczta na linii z Krakowa przez Cieszyn do Opawy, w Skoczowie istniała stacja przeprzęgania koni. W 1750 zyskała status stacji pocztowej. W połowie XIX w. codziennie kursowała przez miasto para dyliżansów z Bielska do Cieszyna. W 1888 uruchomiono linię kolejową Bielsko – Cieszyn. Wtedy powstała ulica Mickiewicza łącząca dworzec kolejowy z centrum miasta. Wybudowano przy niej nową szkołę, sąd grodzki z więzieniem i willami mieszczańskimi.

Pamiątkowe zdjęcie przed kościołem Opatrzności Bożej w Jaworzu. Fot. ARC

Nasza przewodniczka zaprowadziła nas na rynek, przy którym stoi ratusz z 1797 r., przebudowany w XX wieku. Do niego przylega dom, w którym urodził się Jan Sarkander (dziś muzeum jego imienia). Na środku placu na cokole fontanny znajduje się symbol Skoczowa – figura Jonasza wykonana w r. 1775. W przylegającej do rynku uliczce jest Muzeum im. Gustawa Morcinka, a jego pomnik stoi w pobliżu ronda.

22 maja 1995 r. Skoczów odwiedził papież Jan Paweł II. Na Górce Wilamowickiej zwanej Kaplicówką odprawił mszę świętą, w której wzięło udział około 200 tys. wiernych. Podjeżdżamy pod to miejsce, na którym stoi kaplica pw. św. Jana Sarkandra oraz krzyż papieski – stalowy, ażurowy krzyż wykonany na 2. pielgrzymkę Ojca Św. do Polski. Z Kaplicówki mamy możliwość podziwiać wspaniały widok na Skoczów i skąpane w słońcu Beskidy.

Kolejna wycieczka należała do bardzo udanych, za co dziękujemy przewodniczce Janinie Hławiczce oraz zarządowi KNE na czele z prezeską Martą Roszką. Wiele osób odwiedziło te miejsca po raz pierwszy, a wszyscy mogli się znów przekonać, ile piękna kryje nasz Śląsk Cieszyński.

Marta Mattes

CO NA ANTENIE

POLSKIE WIADOMOŚCI: ČT1 SM, niedziela, wiadomości regionalne od godz. 6.00; powtórka na antenie ČT2, niedziela od godz. 19.30.

POLSKIE AUDYCJE: po-pt. godz. 19.05 Ostrawa 107,3 MHz i Trzyniec 105,3 MHz.

RADIO KATOWICE: „U Polaków za Olzą" – niedz. godz. 13.05 na 103 FM. Archiwum audycji: radio.katowice.pl/Zaolzie.

CO W TERENIE

CZ. CIESZYN – Zarząd MK PZKO Park Sikory zaprasza członków i sympatyków koła na prelekcję dr Janiny Kubieny „Na początku było zboże – o zbożu, o gotowaniu i o samouzdrawianiu", która odbędzie się w piątek 26 września o godz. 17.00 salce nr 4 Ośrodka Kultury „Strzelnica" w Cz. Cieszynie (wejście główne). Proszę zabrać notatniki.

LESZNA DOLNA – MK PZKO wspólnie z komitetem dzielnicowym Leszna zapraszają na popołudnie kulturalno-towarzyskie z okazji 730-lecia wsi, które odbędzie się na terenie Domu PZKO w niedzielę 28 września od godz. 13.00. W programie błogosławieństwo ekumeniczne dla wsi, mażoretki „Dračice" z Bystrzycy, klub taneczny „Elán" z Trzyńca, zespoły „Drnkálisti" i Contiband, DJ Kupczak. W programie towarzyszącym od godz. 9.00 koło remizy OSP odbędzie się ,,Leszniański Taczko-Cup" (bieg parami pod górkę o nagrody z taczkami załadowanymi beczką piwa), dzień otwartych drzwi w remizie z pokazem sprzętu, pochód strażaków z kapelą dętą przez wieś, loteria fantowa, dmuchane zamki i przejażdżki na kucykach dla dzieci, bogaty bufet zapewniony.

ORŁOWA-LUTYNIA – MK PZKO przypomina uczestnikom wycieczki do Wrocławia w sobotę 27 września, że zbiórka jest o godz. 4.45 przy Domu PZKO, odjazd o godz 5.00. Pozostałe dwa dalsze przystanki to poczta (po stronie hipermarketu Albert) oraz szpital.

PTTS „BŚ" – Zaprasza 24 września na spacer z dworca kolejowego w Boconowicach do Jabłonkowa, do miejsca, gdzie rzeka Łomnianka kończy swoj bieg w wodach Olzy. Tuż obok można odwiedzić Światowe Muzeum i Bibliotekę Biblii – www. muzeumbible.cz. Start w Boconowicach o 9.45 – po przyjeździe pociągu od strony Cz. Cieszyna. Prowadzi Ewa Wałaska, tel. 731249 240.

ŚMIŁOWICE – KHGŚ (Klub Historyków Gminy Śmiłowice) wraz z MK PZKO oraz organizacją ogrodników zaprasza 27 i 28 września w godz. 9.00-17.00 na premierową wystawę historycznych fotografii do sali Urzędu Gminy. Kuchnia domowa oraz poczęstunek oryginalnych smakołyków zapewnione.

TURYSTYCZNY KLUB KOLARSKI PTTK – Zaprasza na wycieczkę rowerową do Chybia. 28 września o godz. 10.00 zbiórka przy tężni solankowej w Dębowcu. Organizator zaprasza na prelekcję i seans filmowy w Amatorskim Klubie Filmowym „Klaps". Prelekcja rozpocznie się o 12.00 w Gminnym Ośrodku Kultury przy ul. Cieszyńskiej 2 w Chybiu. Trasa liczy około 40 km. Prowadzi Andrzej Nowak, tel. +48 698 028 933.

OFERTA PRACY

BIBLIOTEKA W STONAWIE przyjmie pracownika na 0,5–0,7 etatu (do uzgodnienia). Chodzi o umowę o pracę na czas określony z możliwością zmiany na czas nieokreślony.

CV oraz list motywacyjny prosimy przesyłać jak najszybciej na adres e-mail: heimerovam@stonava.cz, tel.: 728 536 195. GE-472

WYSTAWY

CZ. CIESZYN, Zarząd Główny PZKO, ul. Strzelnicza 28, korytarz wejściowy: wystawa „Pracowite życie Jana Śliwki (1823-1874)". Czynna w godzinach otwarcia budynku.

CZ. CIESZYN, KONGRES POLAKÓW, ul. Grabińska 458/33: wystawy „Wincenty Witos (1874-1945)", „Adam Mickiewicz. Z myślą o Ojczyźnie", „Noblistka Bertha von Suttner i jej polskie korzenie". Czynne od wtorku do piątku w godz. 8.00-15.00.

TRZYNIEC, MUZEUM HUTY TRZYNIECKIEJ i MIASTA TRZYŃCA, Galeria „Na schodach", ul. Frýdecká 387: do 30.11. wystawa pt. „Werk w obrazach". Czynna: wt-pt: w godz. 9.00-17.00, nie: w godz. 13.00-17.00.

WAŻNE INFORMACJE

- Nowym dostawcą dla prenumeratorów „Głosu" jest od 1 listopada 2023 roku PNS, a.s.
- Bezpłatna linia telefoniczna: 800 400 412 (czynna w dni robocze 7.30-17.00)
- Zamówienia pisemne: První novinová společnost, a.s. Zákaznické centrum, Evropská 888, 664 42 Modřice, e-mail: zakaznickecentrum@pns.cz
- Wszelkie zamówienia, zmiany i reklamacje prosimy kierować pod nr. tel. 800 400 412.

WSPOMNIENIA

Na zawsze pozostajesz w naszych sercach

18 września obchodziłaby swoje 70. urodziny, a dzisiaj mija 9. bolesna rocznica, kiedy odeszła od nas nasza Kochana

śp. RENATKA SIKORA

z Wędryni

Z miłością i wdzięcznością wspominają mąż, brat, syn i córka z rodzinami.

GE-470

NEKROLOGI

Wyrazy szczerego i głębokiego współczucia dla całej Rodziny z okazji odejścia do Pana

śp. WANDZI ZEMENE

z domu Pelar

Z życzeniami o dar życia wiecznego dla Zmarłej – koleżanki i koledzy Wandzi z Gimnazjum w Cz. Cieszynie z klasy maturalnej XI A z roku 1961.

GE-468

PROGRAM TV

WTOREK 23 WRZEŚNIA

TVP 1

6.10 Akacjowa 38 (s.) **7.00** Transmisja mszy świętej z Sanktuarium Matki Bożej na Jasnej Górze **7.30** Kościół z bliska **8.00** Serwis Info **8.20** Zaraz wracam (s.) **9.00** Ranczo 8 **10.00** Komisarz Alex 6 (s.) **11.00** Ojciec Mateusz 29 (s.) **12.00** Serwis Info **12.10** Agrobiznes **12.40** Magazyn rolniczy **12.55** Natura w Jedynce. Wyprawa na Półwysep Quebec - Labrador **14.00** Wichrowe wzgórze (s.) **15.00** Serwis Info **15.15** Reporterzy **15.35** Gra słów. Krzyżówka (teleturniej) **16.05** Dziedzictwo (S.) **17.00** Teleexpress **17.30** Jaka to melodia? (teleturniej) **18.10** Klan (s.) **18.45** Akacjowa 38 (s.) **19.30** Program informacyjny, sport, pogoda **20.30** Zaraz wracam (s.) **21.10** Azyl (dramat biograficzny)

23.20 Firma (dramat USA)

Akcja filmu została osadzona w realiach lat 80. w Ameryce, w gorącym okresie prezydentury Ronalda Reagana. Pochodzący z ubogiej rodziny ambitny Mitch McDeere jest świeżo upieczonym absolwentem prawa na Harvardzie...

TVP 2

6.25 Mój Kościół **6.50** Barwy szczęścia (s.) **7.30** Pytanie na śniadanie (s.) **11.45** Rosół polski (mag.) **12.25** Koło fortuny (teleturniej) **13.15** Miłość i nadzieja (s.) **14.05** Va banque (teleturniej) **14.35** Na sygnale (s.) **15.05** La Promesa - pałac tajemnic **15.50** Przepis dnia (mag.) **16.00** Koło fortuny (teleturniej) **16.35** Familiada (teleturniej) **17.20** Miłość i nadzieja (s.) **18.15** Va banque (teleturniej) **18.50** Jeden z dziesięciu (teleturniej) **19.25** Barwy szczęścia (s.) **19.55** Eko na serio. Certyfikat Produkcji Ekologicznej EU czy tylko naklejka? **20.05** Barwy szczęścia (s.) **20.55** M jak miłość (s.) **21.55** Na sygnale (s.) **22.25** Magazyn Ekspresu Reporterów **23.25** 50. Festiwal Polskich Filmów Fabularnych w Gdyni - studio festiwalowe **23.55** Dzień świra (komediodramat).

TVN

5.55 Ukryta prawda **6.50** Kuchenne rewolucje. Piekary Śląskie **7.45** Dzień Dobry TVN **11.40** Kuchenne rewolucje. Czeladź **13.55** The Floor (teleturniej) **14.35** Ukryta prawda **16.50** Szpital św. Anny (s.) **17.55** Detektywi (s.) **19.00** Fakty, sport, pogoda **19.55** Uwaga! **20.10** Doradca smaku (mag.) **20.15** Na Wspólnej (s.) **20.55** The Floor (teleturniej) **21.35** Ślub od pierwszego wejrzenia (reality show) **22.40** Kuba Wojewódzki (talk-show) **23.45** Superwizjer (mag.).

POLSAT

6.00 Nowy dzień z Polsat News **8.30** Malanowski i partnerzy (s.) **9.30** 48h. Zaginieni (s.) **10.30** Trudne sprawy **11.30** Gliniarze (s.) **14.40** Dlaczego ja? (s.) **15.50** Wydarzenia **16.20** Interwencja (mag.) **16.30** Na ratunek 112. Trudna adopcja **17.00** Gliniarze (s.) **18.00** Pierwsza miłość (s.) **18.50** Wydarzenia, sport, pogoda **19.55** Milionerzy (teleturniej) **20.30** Ninja vs Ninja (reality show) **22.25** Patriota (dramat historyczny).

TVC 1

5.59 Studio 6 **9.00** Magnum (s.) **9.50** Programy partii politycznych **10.05** Piosenki z ekranu **10.25** Domowy lekarz **11.20** Spostrzeżenia z zagranicy **11.30** AZ kwiz **12.00** Południowe wiadomości, sport, pogoda **12.30** Sama w domu **14.02** Programy partii politycznych **14.15** Pieczenie na niedzielę **14.55** Hercule Poirot (s.) **15.50** Wezwijcie położne (s.) **16.45** Chwila dla piosenki **17.00** Programy partii politycznych **17.15** AZ kwiz **17.40** Czarne owce **18.00** Wiadomości regionalne **18.25** Gdzie jest mój dom? **18.55** Prognoza pogody, wiadomości, sport **20.10** Komisarz Florence (s.) **21.40** Błękitne cienie (s.) **22.55** Pr. rozrywkowy **23.15** Iveta II (s.) **0.00** Gomorra (s.) **0.45** AZ kwiz.

TVC 2

5.59 Dzień dobry **8.30** Piękne kraje z lotu ptaka **9.25** Programy partii politycznych **9.40** Tajemnice królewskich pałaców **10.25** Królowe, które zmieniły świat **11.15** Cuda ludzkiego geniuszu **12.10** Rak **12.15** Nie poddawaj się **12.45** Znane i nieznane historie czeskich zamków **13.15** Programy partii politycznych **13.30** Dwór Hitlera **14.20** Tajemnice brytyjskich pałaców królewskich **15.05** Rok na planecie Ziemi **16.05** Dawni budowniczowie **17.00** Przez Pragę w metrze **17.45** Czar Wielkiej Brytanii **18.40** Programy partii politycznych **18.55** Z metropolii **19.00** Na rowerze po Czechach

19.15 Magazyn chrześcijański

Z Janem Vávrą wyruszamy poprzez historię i teraźniejszość wybranych miejsc archidiecezji ołomunieckiej. Zobaczymy zazwyczaj niedostępne pomieszczenia Pałacu Arcybiskupiego w Ołomuńcu, ale także piękną stadninę koni Tlumačov.

19.50 Wiadomości w czeskim j. migowym **20.00** Ramzes II i jego dynastia **20.55** Przeżyć własną głowę **21.50** Lotnicze katastrofy **22.35** Pojedynek tytanów **23.25** Miłość i seks w Izraelu **0.20** Yellowstone (s.).

NOVA

6.00 Śniadanie **8.40** Ulica (s.) **9.40** Spece (s.) **10.50** Detektyw Monk (s.) **12.00** Południowe wiadomości, sport, pogoda **12.25** Przychodnia w różanym ogrodzie (s.) **13.40** Mentalista (s.) **15.30** Zamieńmy się żonami **16.57** Popołudniowe wiadomości, sport, pogoda **17.30** Pościg **18.30** Ulica (s.) **19.30** Wiadomości, sport, pogoda **20.20** Bracia i siostry (s.) **21.40** Odznaka Vysočina (s.) **22.55** Po twojej stronie **23.40** Mentalista (s.).

PRIMA

6.00 Nowy dzień **7.05** M.A.S.H. (s.) **8.35** Słoneczna (s.) **10.00** ZOO nowe początki (s.) **11.00** VIP morderstwa (s.) **12.25** Agenci NCIS (s.) **14.25** Incognito **15.35** Tak jest, szefie! **16.55** Nakryto do stołu! **18.00** ZOO nowe początki (s.) **18.55** Wiadomości, pogoda, wiadomości kryminalne **19.55** Showtime **20.15** Polabí (s.) **21.40** 7 przypadków Honzy Dědka **23.55** Tak jest, szefie! **1.10** Policja w akcji.

ŚRODA 24 WRZEŚNIA

TVP 1

6.10 Akacjowa 38 (s.) **7.00** Transmisja mszy świętej z Sanktuarium Matki Bożej na Jasnej Górze **7.30** Rodzina (nie od) święta **8.00** Serwis Info **8.20** Zaraz wracam (s.) **9.00** Ranczo 8 (s.) **10.00** Komisarz Alex 6 (s.) **11.00** Ojciec Mateusz 29 (s.) **12.00** Serwis Info **12.10** Agrobiznes **12.50** Natura w Jedynce. Delfiny **14.00** Wichrowe wzgórze (s.) **15.00** Serwis Info **15.15** Reporterzy (mag.) **15.35** Gra słów. Krzyżówka (teleturniej) **16.05** Dziedzictwo (s.) **17.00** Teleexpress **17.30** Jaka to melodia? (teleturniej) **18.10** Klan (s.) **18.45** Akacjowa 38 (s.) **19.30** Program informacyjny, sport, pogoda **20.30** Zaraz wracam (s.) **21.05** Trener bardzo osobisty (komedia USA) **23.05** Rocky 4 (dramat USA).

TVP 2

6.25 Pożyteczni.pl **6.55** Barwy szczęścia (s.) **7.30** Pytanie na śniadanie **11.45** Gwiazdorska kuchnia Ani 2 (mag.) **12.25** Koło fortuny (teleturniej) **13.15** Miłość i nadzieja (s.) **14.05** Va banque (teleturniej)

14.35 Na sygnale (s.)

Kolejnym pacjentem Lisickiego zostaje młody mężczyzna, który spadł z łóżka i doznał urazu. Martyna i Piotr jadą do kliniki urody. Tam w trakcie brazylijskiego liftingu pośladków, jedna z klientek dostała ataku duszności. Po ostrej rozmowie z chirurgiem ratownicy zdają sobie sprawę, że lekarz popełnił błąd, przez który u kobiety doszło do zatoru tłuszczowego. Tymczasem po pracy Iga zabiera Dobromira do swojego domku letniskowego pod miastem, co dla obojga nie kończy się dobrze.

15.05 La Promesa - pałac tajemnic (s.) **15.50** Eko na serio **16.00** Koło fortuny (teleturniej) **16.35** Familiada (teleturniej) **17.20** Miłość i nadzieja (s.) **18.15** Va banque (teleturniej) **18.50** Jeden z dziesięciu (teleturniej) **19.25** Barwy szczęścia (s.) **20.40** Przepis dnia (mag.) **20.55** Na dobre i na złe (s.) **21.55** Na sygnale **22.55** Peaky Blinders 2 (s.).

TVN

5.55 Ukryta prawda **6.50** Kuchenne rewolucje. Janki - Ajax **7.45** Dzień Dobry TVN **11.40** Kuchenne rewolucje. Wrocław **13.55** The Floor (teleturniej) **14.35** Ukryta prawda **16.50** Szpital św. Anny (s.) **17.55** Detektywi (s.) **19.00** Fakty, sport, pogoda **19.55** Uwaga! **20.10** Doradca smaku (mag.) **20.15** Na Wspólnej (s.) **20.55** The Floor (teleturniej) **21.35** Top Model (reality show) **23.10** Teściowie 2 (komedia).

POLSAT

6.00 Nowy dzień z Polsat News **8.30** Malanowski i partnerzy (s.) **9.30** 48h. Zaginieni (s.) **10.30** Trudne sprawy **11.30** Gliniarze (s.) **14.40** Dlaczego ja? Klątwa przodków **15.50** Wydarzenia **16.20** Interwencja (mag.) **16.30** Na ratunek 112 **17.00** Gliniarze (s.) **18.00** Pierwsza miłość (s.) **18.50** Wydarzenia, sport, pogoda **19.55** Milionerzy (teleturniej) **20.30** K2. Jedziemy po bandzie **22.00** Wystrzałowe wesele (komedia USA).

TVC 1

5.59 Studio 6 **9.00** Magnum (s.) **9.50** Programy partii politycznych **10.10** Co umiały nasze babcie **10.40** Hercule Poirot (s.) **11.30** AZ kwiz **12.00** Południowe wiadomości, pogoda, sport **12.30** Sama w domu **14.02** Programy partii politycznych **14.20** Cyrk Humberto (s.) **15.15** Karel Gott w Slanym **16.20** Wezwijcie położne (s.) **17.15** AZ kwiz **17.40** Czarne owce **18.00** Wiadomości regionalne **18.25** Gdzie jest mój dom? **18.55** Prognoza pogody, wiadomości, sport **20.10** Zbrodnia na dobrej drodze (s.) **21.10** Panoptikum miasta Pragi (s.) **22.20** 13. komnata Jakuba Szantoa **22.50** Pr. rozrywkowy **23.45** Komisarz Florence (s.) **1.15** AZ kwiz.

TVC 2

5.59 Dzień dobry **8.30** Finlandia z lotu ptaka **9.25** Programy partii politycznych **9.40** Ramzes II i jego dynastia **10.30** Ostatnie rajskie pustkowia **11.25** Tajemnice II wojny światowej **12.20** Tajemnice brytyjskich pałaców królewskich **13.10** Programy partii politycznych **13.25** Cuda techniki **14.15** Czeska pogoda **14.45** Klucz **15.10** Przeżyć własną głowę **16.05** Z kucharzem dookoła świata **17.05** Programy partii politycznych **17.20** Oman z lotu ptaka **18.15** Wiadomość od J. Vorlíčka

18.30 Historie królewskich siedzib

Frogmore Estate, którego częścią są Frogmore House, Frogmore Cottage i królewskie mauzoleum, to rozległy park, który chroni monarchów i ich rodziny przed wścibskimi oczami prasy i opinii publicznej. Od czasów królowej Charlotte, żony szalonego Jerzego III, i ich sześciu córek, które były tam praktycznie uwięzione, teren ten rozrósł się do niespotykanych rozmiarów...

19.25 Bogowie i mity starożytnej Europy **19.40** Spostrzeżenia z zagranicy **19.50** Wiadomości w czeskim j. migowym **20.00** Yellowstone (s.) **20.50** Bedeker **21.15** Uciekinierka **21.45** Lincz (s.) **22.35** Rozwiązywanie tajemnic **23.25** TGV: genialna prędkość.

NOVA

6.00 Śniadanie **8.30** Ulica (s.) **9.30** Bracia i siostry (s.) **10.50** Detektyw Monk (s.) **12.00** Południowe wiadomości, sport, pogoda **12.25** Przychodnia w różanym ogrodzie (s.) **13.40** Mentalista (s.) **15.30** Zamieńmy się żonami **16.57** Popołudniowe wiadomości **17.30** Pościg **18.30** Ulica (s.) **19.30** Wiadomości, sport, pogoda **20.20** Hell's Kitchen Czechy (reality show) **21.45** Dragon's Den - jak zostać milionerem (reality show) **22.55** CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas (s.) **23.55** Mentalista (s.).

PRIMA

6.00 Nowy dzień **7.05** M.A.S.H. (s.) **8.35** Słoneczna (s.) **10.00** ZOO nowe początki (s.) **10.55** Polabí (s.) **12.25** Agenci NCIS (s.) **14.30** Incognito **15.35** Tak jest, szefie! **16.55** Nakryto do stołu! **18.00** ZOO nowe początki (s.) **18.55** Wiadomości, pogoda, wiadomości kryminalne **19.55** Showtime **20.15** Koledzy (s.) **21.45** Show Jana Krausa **23.45** Tak jest, szefie! **1.00** Policja w akcji.

CZWARTEK 25 WRZEŚNIA

TVP 1

6.10 Akacjowa 38 (s.) **7.00** Transmisja mszy świętej z Sanktuarium Matki Bożej na Jasnej Górze **7.30** Pełnia wiary **8.00** Serwis Info **8.20** Zaraz wracam (s.) **9.00** Ranczo 8 (s.) **10.00** Komisarz Alex 6 (s.) **11.00** Ojciec Mateusz 29 (s.) **12.00** Program informacyjny **12.40** To się opłaca

12.55 Natura w Jedynce. Historia konia

Konie to zwierzęta, które bardzo mocno symbolizują naszą więź z dziką przyrodą. Towarzyszyły człowiekowi i kształtowały historię ludzkości, ale ich dzicy przodkowie powoli zanikają. Kiedyś liczne, z setkami gatunków wędrujących po świecie, a dziś przetrwał tylko jeden dziki gatunek konia. Zebry zwyczajne we wschodniej Afryce są mistrzami przetrwania – silne, szybkie i z potężnym kopniakiem w obronie przed drapieżnikami. Osły również mają swoje korzenie na wolności...

14.00 Wichrowe wzgórze (s.) **15.00** Serwis Info **15.15** Reporterzy **15.35** Gra słów. Krzyżówka (teleturniej) **16.05** Dziedzictwo (s.) **17.00** Teleexpress **17.30** Jaka to melodia? (teleturniej) **18.10** Klan (telenowela) **18.45** Akacjowa 38 (s.) **19.30** Program informacyjny, sport, pogoda **20.30** Zaraz wracam (s.) **21.05** Ojciec Mateusz 33 (s.) **22.10** Sprawa dla reportera **23.10** Siła kłamstwa.

TVP 2

6.20 Operacja zdrowie (mag.) **6.55** Barwy szczęścia (s.) **7.30** Pytanie na śniadanie **11.45** Podróż po jeden uśmiech **12.25** Koło fortuny (teleturniej) **13.15** Miłość i nadzieja (s.) **14.05** Va banque (teleturniej) **14.35** Na sygnale (s.) **15.05** La Promesa - pałac tajemnic **16.00** Koło fortuny (teleturniej) **16.35** Familiada (teleturniej) **17.20** Miłość i nadzieja (s.) **18.15** Va banque (teleturniej) **18.50** Jeden z dziesięciu (teleturniej) **19.25** Barwy szczęścia (s.) **20.45** Berlin Ku'damm 56 (s.) **21.55** Morderstwa na Côte Bleue **23.30** Rodzinka.pl (s.).

TVN

5.55 Ukryta prawda **6.50** Kuchenne rewolucje. Żyrardów **7.45** Dzień Dobry TVN **11.40** Kuchenne rewolucje. Opole **13.55** The Floor (teleturniej) **14.35** Ukryta prawda **16.50** Szpital św. Anny (s.) **17.55** Detektywi (s.) **19.00** Fakty, sport, pogoda **19.55** Uwaga! **20.10** Doradca smaku (mag.) **20.15** Na Wspólnej (s.) **20.55** The Floor (teleturniej) **21.35** Kuchenne rewolucje **22.45** Król Richard. Zwycięska rodzina (dramat biograficzny).

POLSAT

6.00 Nowy dzień z Polsat News **8.30** Malanowski i partnerzy (s.) **9.30** 48h. Zaginieni (s.) **10.30** Trudne sprawy **11.30** Gliniarze (s.) **14.40** Dlaczego ja? **15.50** Wydarzenia **16.30** Na ratunek 112 **17.00** Gliniarze (s.) **18.00** Pierwsza miłość (s.) **18.50** Wydarzenia, sport, pogoda **19.55** Milionerzy (teleturniej) **20.30** Nasz nowy dom (reality show) **21.40** Przyjaciółki (s.) **22.50** I że ci nie odpuszczę (komedia USA).

PROGRAM TV

TVC 1

5.59 Studio 6 **9.00** Magnum (s.) **9.50** Programy partii politycznych **10.10** Chłopaki w akcji **10.35** Losy gwiazd **11.30** AZ kwiz **12.00** Południowe wiadomości **12.30** Sama w domu **14.02** Programy partii politycznych **14.15** Szpital na peryferiach (s.) **15.15** Výborná SHOW **16.05** Wezwijcie położne (s.) **17.00** Programy partii politycznych **17.15** AZ kwiz **17.40** Czarne owce **18.00** Wiadomości regionalne **18.25** Gdzie jest mój dom? **18.55** Prognoza pogody, wiadomości, sport **20.10** Komisarz Florence (s.) **21.40** Pr. dyskusyjny **22.35** Na tropie **23.00** Za dużo miłości (s.) **0.00** Sprawy detektywa Murdocha (s.) **0.45** AZ kwiz.

TVC 2

5.59 Dzień dobry **8.30** Klejnoty światowej architektury **9.25** Programy partii politycznych **9.40** Na usługach Elżbiety II **10.30** Niesamowita Azja - Indonezja **11.15** Konferencja w Wannsee **12.05** Tutanchamon - nowe odkrycia **13.00** Programy partii politycznych **13.15** Tajemnice pałaców królewskich **14.00** Historia antysemityzmu

15.00 Kierunek wyspy karaibskie

W epoce odkryć morskich, wyspy karaibskie były bramą do podboju Nowego Świata, kryjówką piratów i odwiecznym przedmiotem sporów między mocarstwami morskimi. Do dziś pozostają egzotycznym zakątkiem Ziemi i wielką niewiadomą dla większości z nas. Populacja składa się dziś głównie z potomków czarnoskórych niewolników sprowadzonych z Afryki...

15.40 Odyseja: mit czy rzeczywistość? **16.40** Europa dziś **17.05** Cuda techniki **17.55** Auto Moto Świat **18.20** Auto Moto Test **18.35** Czeska pogoda **19.00** Przez Pragę w metrze **19.40** Spostrzeżenia z zagranicy **19.50** Wiadomości w czeskim j. migowym **20.00** Záskok (teatr) **21.35** Klejnoty o zapachu benzyny **22.05** Kiedy skrzywdzeni ludzie krzywdzą ludzi **23.35** Mit Blitzkrieg **0.20** Yellowstone (s.).

NOVA

6.00 Śniadanie **8.30** Ulica (s.) **9.30** Hell's Kitchen Czechy (reality show) **10.50** Detektyw Monk (s.) **12.00** Południowe wiadomości **12.25** Przychodnia w różanym ogrodzie (s.) **13.40** Mentalista (s.) **15.30** Zamieńmy się żonami **16.57** Popołudniowe wiadomości, sport, pogoda **17.30** Pościg **18.30** Ulica (s.) **19.30** Wiadomości, sport, pogoda **20.20** Bracia i siostry (s.) **21.40** Comeback (s.) **22.50** CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas (s.) **23.55** Mentalista (s.).

PRIMA

6.00 Nowy dzień **7.05** M.A.S.H. (s.) **8.35** Słoneczna (s.) **10.00** ZOO nowe początki (s.) **11.00** Koledzy (s.) **12.25** Agenci NCIS (s.) **14.25** Incognito **15.35** Tak jest, szefie! **16.55** Nakryto do stołu! **18.00** ZOO nowe początki (s.) **18.55** Wiadomości, pogoda, wiadomości kryminalne **19.55** Showtime **20.15** Polabí (s.) **21.40** Tak jest, szefie! **22.50** Dyskusja przewodniczących partii politycznych **1.30** Policja w akcji.

CO W TEATRZE

SCENA POLSKA – TRZYNIEC: Ożenek (23, godz. 19.00);
▲ **ORŁOWA**: Ożenek (24, godz. 19.00).
SCENA BAJKA – CZ. CIESZYN: Frankenstein CZ (23, 24, godz. 10.00).

CO W KINACH

Fabuła filmu „The Strangers: Chapter 2" skupia się na losach Mai, która przeżyła atak sprzed lat i staje się celem coraz bardziej brutalnych i bezlitosnych zabójców – nieznajomych. Kiedy dowiadują się, że Maya wciąż żyje, wracają, aby dokończyć to, co zaczęli. Maya musi walczyć o przetrwanie, ufając, że nikt nie przyjdzie jej z pomocą, a zabójcy są gotowi zabić każdego, kto stanie im na drodze.

HAWIERZÓW – Centrum: Fantastyczna 4: Pierwsze kroki (23, 24, godz. 17.00); Vermiglio (23, godz. 18.00); Pod parou (23, 24, godz. 19.30); Roseowie (24, godz. 18.00); Rebelious (25, godz. 17.00); Jemný rváč (25, godz. 18.00); Franz (25, godz. 19.00).

KARWINA – Centrum: Duchoň (23, godz. 17.30); Wielki marsz (23, godz. 20.00); F1 (24, godz. 14.30); Pan Wilk i spółka 2 (24, godz. 17.30); Jedna bitwa po drugiej (24, godz. 18.00); Ojciec (24, godz. 20.00); Jemný rváč (25, godz. 18.00); **The Strangers: Chapter 2** (25, godz. 20.00).

CO W STREAM-IE

Strefa Gangsterów

10-odcinkowy dramat kryminalny stworzony przez Ronana Bennetta (twórcę „Top Boy") i wyreżyserowany przez m.in. Guya Ritchiego. Akcja toczy się w brutalnym świecie przestępczych klanów Londynu, kiedy dwie potężne rodziny – Harriganowie i Stevensonowie – rozpoczynają bezwzględną wojnę o władzę i kontrolę nad miastem.
W samym centrum konfliktu znajduje się Harry Da Souza (Tom Hardy) – zadziorny a zarazem przystojny fixer, który doskonale zna zasady lojalności i wie, kiedy należy opowiedzieć się po stronie konkretnej frakcji. Tom Hardy, jako kluczowa postać, wnosi do roli intensywność i nieprzewidywalność, a jego postać staje się katalizatorem wydarzeń, które zaważą na przyszłości obu imperiów.
Bossami mafii są bezwzględni i potężni przedstawiciele starych elit – Pierce Brosnan gra Konrada Harrigana, natomiast Helen Mirren wciela się w jego żonę, Maeve, prawdziwą szarą eminencję rodzinnych machinacji. Ich relacje i wewnętrzne rozgrywki dodają fabule dramaturgii i budują napięcie w domowych i gangsterskich układach.
Kiedy rodzinne wojny ewoluują, zdrady, intrygi i brutalne eliminacje stają się codziennością. Finał pierwszego sezonu, zatytułowany „The Beast in Me", przynosi szokujące zwroty akcji i dramatyczne śmierci. Kevin, syn Harrigana, przejmuje kontrolę wewnątrz rodu, zabija Richiego Stevensona i ujawnia, że Maeve była architektem chaosu, traktując wojnę jako test dla rodziny. Kryzys moralny i rodzinne zdrady zamieniają wieloletni konflikt w spektakularną batalię o władzę.
„Strefa Gangsterów" łączy w sobie mroczny klimat mafijnych intryg, złożonych relacji rodzinnych i ostrej brutalności. To opowieść o władzy, lojalności i cenie, jaką się płaci za przetrwanie w świecie, gdzie przetrwają tylko najsilniejsi.

Gdzie oglądać: SkyShowtime

Rusza Akademia Młodego Reportera

Jeżeli masz od 16 do 19 lat i interesujesz się dziennikarstwem, ten projekt jest skierowany do Ciebie. Fundacja na Rzecz Rozwoju Szkolnictwa Dziennikarskiego w Warszawie, działająca przy Wydziale Dziennikarstwa i Bibliologii Uniwersytetu Warszawskiego, otrzymała grant z Instytutu Rozwoju Języka Polskiego na realizację projektu Multimedialna Akademia Młodego Reportera. Już dziś można się zgłosić na bezpłatne warsztaty.

Jak nas poinformował Juliusz Janowicz, asystent koordynatora ds. Multimedialnej Akademii Młodego Reportera, celem projektu jest promocja języka polskiego, wzmocnienie kompetencji medialnych i językowych młodego pokolenia Polonii. Jakie warunki trzeba spełnić?

– Uczestnicy powinni posiadać obywatelstwo polskie lub legitymować się polskim pochodzeniem, potwierdzonym stosownym dokumentem lub poświadczeniem. Uczestnikami mogą być też osoby, których co najmniej jedno z rodziców posiada obywatelstwo polskie – dodał Janowicz.

Bliższe informacje na temat projektu, formularz zgłoszeniowy oraz dokumenty aplikacyjne są dostępne na stronie internetowej: https://www.fsd.edu.pl/akademia-reportera/.

(wot)

Gwiazdy sportu w serialu

Fot. ARC

Mistrzyni olimpijska w rzucie młotem Anita Włodarczyk, wicemistrzyni olimpijska w rzucie oszczepem Maria Andrejczyk oraz mistrz świata w siatkówce Mariusz Wlazły wystąpili w pierwszej w historii polskiej oryginalnej produkcji Disney+ „Breslau", którą od 12 września można oglądać na tej platformie.

Choć fabuła była częściowo znana przed premierą i widzowie mogli dowiedzieć się, że akcja serialu rozgrywa się w Breslau (obecnym Wrocławiu) w 1936 roku przed XI Igrzyskami Olimpijskimi, gdzie dochodzi morderstwa, które może zaburzyć propagandową kampanię i zakłócić święto sportu, to oglądając premierowy odcinek widzowie mogli zobaczyć znakomitych polskich sportowców w roli aktorów.

Trzykrotna mistrzyni olimpijska w rzucie młotem Anita Włodarczyk wcieliła się w medalistkę w rzucie dyskiem Jadwigę Wajs, wicemistrzyni olimpijska w rzucie oszczepem Maria Andrejczyk odegrała rolę sprinterki Stanisławy Walasiewicz, a olimpijczyk i mistrz świata w siatkówce Mariusz Wlazły zagrał wioślarza Rogera Vereya.

– Przede wszystkim to było niesamowite doświadczenie, żeby móc zobaczyć, jak to wygląda od środka – poczuć się jak aktor, obserwować mnóstwo ludzi pracujących nad tym, żeby każdy detal pasował do tamtych czasów – wyznał w mediach społecznościowych Mariusz Wlazły. – Szczególnie zrobiły na mnie wrażenie stroje i kostiumy aktorów – dopracowane w najdrobniejszych szczegółach, oddające charakter epoki i sprawiające, że naprawdę można było poczuć klimat tamtych lat – dodał.

Maria Andrejczyk podkreśliła natomiast, że doświadczenie zagrania w filmie było dla niej wyjątkowe, a udział w serialu był czymś niesamowitym. – Stroje i klimat na planie zdjęciowym pozwoliły nam w pełni poczuć się jak przed Olimpiadą w 1936 roku. Nagrania do pierwszego odcinka, w którym się pojawiłam odbywały się na stacji kolejowej we Wrocławiu. Musieliśmy być na nogach już o 3.00 nad ranem, bo zdjęcia ruszały o 6.00. Pierwszy raz brałam udział w produkcji serialu – dzieliła się wrażeniami wicemistrzyni olimpijska. **(klm)**

POST SCRIPTUM

UŚMIECHNIJ SIĘ

MINIKWADRAT MAGICZNY I

Pionowo i poziomo jednakowo:

1. akermański w sonecie
2. rodzaj dzieła, właściwy dla tantryzmu
3. członek starożytnego ludu, mieszkającego w Etrurii, krainie w środkowej Italii
4. umowa wojskowa zawarta między państwami.

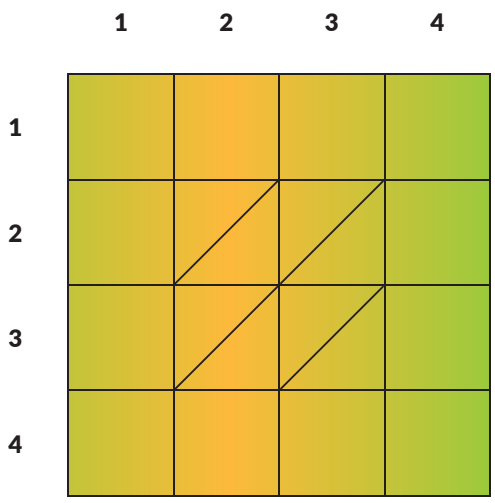

MINIKWADRAT MAGICZNY II

Pionowo i poziomo jednakowo:

1. cienki pręt do robótek ręcznych
2. kraj Puszkina
3. ...nowy, wieś w małopolskim, w powiecie olkuskim, w gminie Bolesław
4. duża ryba z rodziny długowąsowatych, sum afrykański.

Wyrazy trudne lub mniej znane:
UJKÓW

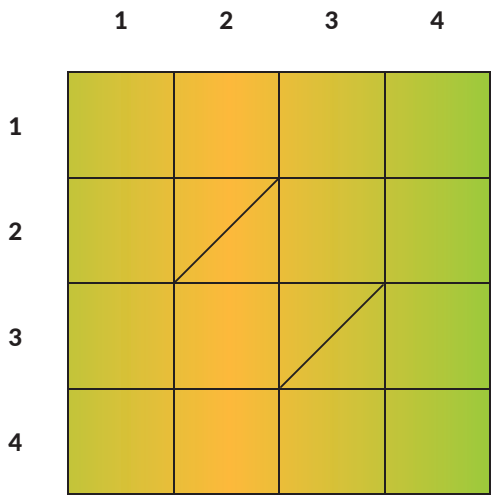

KRZYŻÓWKA SYLABOWA

POZIOMO: A. geometryczny wzór na tkaninie lub krzyżujące się pręty **B.** urządzenie do odliczania czasu, inaczej minutnik – hiphopowiec z mikrofonem **C.** rodzaj ryb z pokolcowatych – łańcuchowa w rękach drwala **D.** grupa plemion Indian Ameryki Północnej

PIONOWO: 1. imię Turner, amerykańskiej piosenkarki („Private Dancer") **2.** Gustaw..., rola Leonarda Pietraszaka w filmie „Vabank" – centralna część dzielnicy West End w Londynie **3.** ciężar opakowania lub falista blacha używana dawniej do prania – piegowata bohaterka książek Astrid Lindgren **4.** „...w koronie", film Kazimierza Kutza lub cenny, kulisty twór małży.

Wyrazy trudne lub mniej znane:
NASO, SOHO

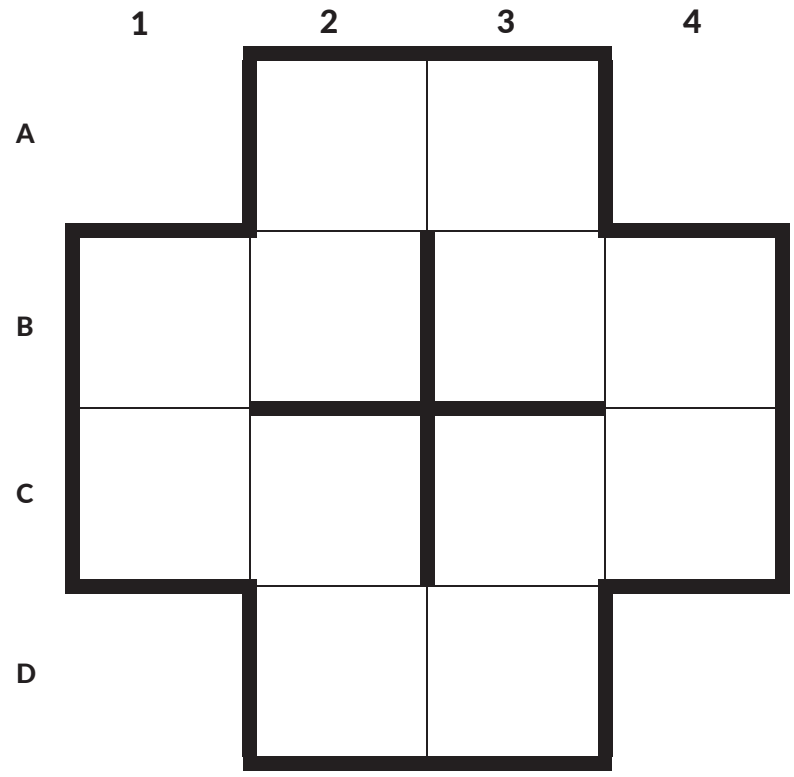

LOGOGRYF ŁUKOWATY

Rozwiązaniem jest nazwa miasta w Polsce, położonego w województwie mazowieckim, w powiecie mińskim. Leży nad rzeką Mienią, około 55 km od Warszawy oraz 42 km od Siedlec...

1.-4. obraz wyświetlany przez monitor komputerowy uchwycony w pewnym momencie, inaczej zrzut
3.-6. Zbigniew (zm. 2009), wybitny kardiochirurg z Zabrza
5.-8. hałas wielu nakładających się na siebie głosów i odgłosów, inaczej harmider, wrzawa
7.-10. miasto koło Piły
9.-12. Ozyrys dla starożytnych Egipcjan lub Manitu dla Indian
11.-2. knot oblany parafiną.

Wyrazy trudne lub mniej znane:
ZŁOTÓW

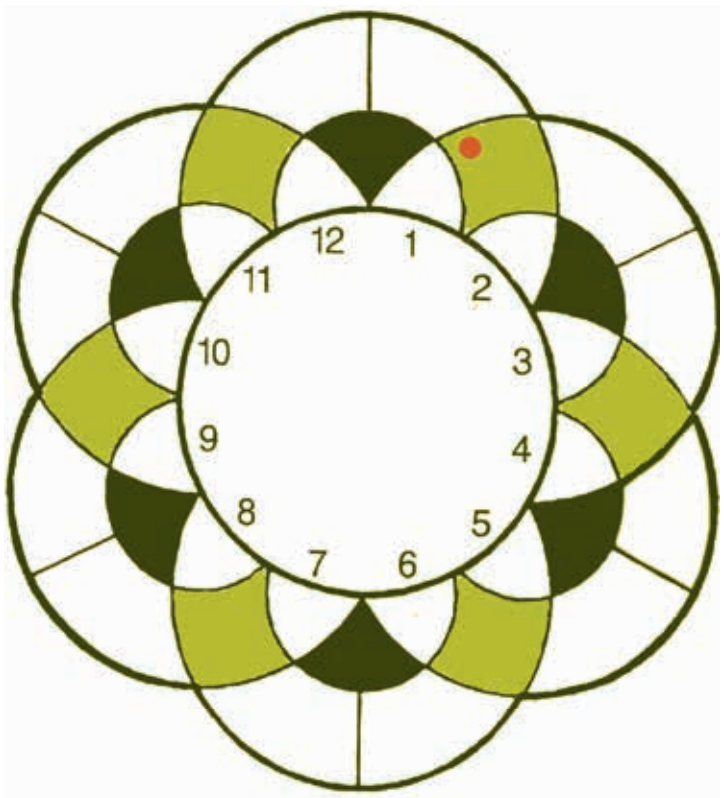

Wśród autorów poprawnych rozwiązań zostanie rozlosowana nagroda. Rozwiązania prosimy przysyłać na e-mail: info@glos.live. Termin ich nadsyłania upływa w piątek 3 października 2025 r. Nagrodę z 9 września otrzymuje **Jadwiga Palowska z Karwiny-Raju**. Autorem dzisiejszych łamigłówek jest Jan Kubiczek.

Rozwiązanie kwadratu magicznego z 9 września:
BYTÓW
Rozwiązanie minikwadratu magicznego I z 9 września:
SPÓD, PASSA, ÓSMAK, DAKA
Rozwiązanie minikwadratu magicznego II z 9 września:
KURS, UDRĘKA, RĘKAWY, SAYA
Rozwiązanie rozetki z 9 września: CHORZÓW

Projekt finansowany ze środków Ministerstwa Spraw Zagranicznych w ramach konkursu pn. Polonia i Polacy za granicą 2023 ogłoszonego przez Kancelarię Prezesa Rady Ministrów. Publikacje wyrażają jedynie poglądy autorów i nie mogą być utożsamiane z oficjalnym stanowiskiem Ministerstwa Spraw Zagranicznych RP ani Fundacji „Pomoc Polakom na Wschodzie"

MINISTERSTVO KULTURY | Ministerstwo Spraw Zagranicznych | Konsulat Generalny Rzeczypospolitej Polskiej w Ostrawie | Fundacja POMOC POLAKOM NA WSCHODZIE im. Jana Olszewskiego | STOWARZYSZENIE „WSPÓLNOTA POLSKA"

Głos GAZETA POLAKÓW W REPUBLICE CZESKIEJ

Przy wsparciu finansowym Ministerstwa Kultury RC wydaje Kongres Polaków w RC, ul. Grabińska 33, 737 01 Czeski Cieszyn, IČO: 00535613, w wydawnictwie POL-PRESS, s.r.o. IČO: 26792575 • Adres: Redakcja „Głosu", ul. Strzelnicza 28, Czeski Cieszyn 737 01 • Redaktor naczelny: Tomasz Wolff, wolff@glos.live • Zastępca redaktora naczelnego, redaktor sportowy: Janusz Bittmar, bittmar@glos.live • Redaktorzy terenowi: Danuta Chlup, danuta.chlup@glos.live • Łukasz Klimaniec, klimaniec@glos.live • Fotoreporter: Norbert Dąbkowski, dabkowski@glos.live • Doradca ds. reklamy: Beata Schönwald, beata.schonwald@glos.live • Projekt makiety: Jacek Utko • Telefony: sekretariat/centrala 558 731 766, e-mail: info@glos.live • www.glos.live • Pismo wychodzi we wtorki i piątki • Dostawę prenumeratorom prowadzi PNS, a.s. Pacеřická 1/2773, 193 00 Praha 9-Horní Počernice. Zamówienia pod adresem: První novinová společnost, a.s., Zákaznické centrum, Evropská 888, 664 42 Modřice, e-mail: zakaznickecentrum@pns.cz. Reklamacje tel. 800 400 412 • Kolportaż: PNS, a.s. • Druk: CZECH PRINT CENTER a. s. Na Rovince 876, 720 00 Ostrava-Hrabová • Materiałów niezamówionych redakcja nie zwraca. Zastrzega sobie również prawo ich redagowania i skracania • Numer ewidencyjny Ministerstwa Kultury RC: MK ČR E 588, nr Indeksu 42501, ISSN 2570-8708.

„Głos" należy do Stowarzyszenia Dzienników Mniejszości Narodowych i Etnicznych Europy MIDAS